

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 8 Sayı: 37 Volume: 8 Issue: 37

Nisan 2015 April 2015

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

BİR DİVAN MÜSVEDESİ: SİLAHŞOR İBRAHİM YÂVER'İN ŞİİRLERİ

Kaplan ÜSTÜNER*

Öz

Mecmualar, edebiyat tarihimizin tam olarak yazılabilmesi için bize zengin malzemeler sunan eserlerdir. Şair tezkirelerine girememiş ve bu yüzden unutulmaya yüz tutmuş şairlerin eserlerini bünyesinde taşımakla büyük öneme sahip olan mecmualardan bir tanesi de Milli Kütüphane'de 06 Mil Yz A 1793 numara ile kayıtlı bulunandır. Bu mecmuada 18. yüzyıl şairlerinden Silahşor İbrahim Yâver'in (1703?-1774?) şiirleri de yer almaktadır. Yâver, devrinde geçerli olan klasik, hikemî, mahallî ve dinî-tasavvufî üsluplarını şiirlerinde uygulamaya çalışan orta düzeyde bir şairdir. Divanının olup olmadığı bilinmeyen Yâver'in bir divan düzenlemeyi amaçladığı fakat bu arzusuna kavuşamadığı anlaşılmaktadır. Söz konusu mecmuada, başka şairlerin şiirleri ile birlikte Yâver'e ait 12 murabba, 2 mesnevi, 125 gazel, 26 kıta ve 99 beyit olmak üzere toplam 264 tane manzume kayıtlıdır. Mecmuanın değişik sayfalarına kaydedilmiş olan Yâver'in şiirleri, nazım şekillerine göre sıralanarak her birine numara verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Silahşor İbrahim Yâver, Mecmua, Divan Şiiri.

Abstract

Miscellaneous are very good sources for us to record our history of literature better. One of the biggest important miscellaneouses which has the works of the poets who are sinking into oblivion due to not being included in collection of biographies of poets is enlisted in National Library with the number 06 Mil Yz A 1793. In this magazine, there is the poems of Silahşor İbrahim Yaver (1703?-1774?). Yaver is a moderate poet who tries to apply his age's valid styles; classic style, local style, hikemi style and sufistic style into his poems. We have no information if he has a Divan or not, but it can be deduced that he tried hard to collate a Divan but he couldn't reach this desire. In the magazine mentioned, beside the poems of other poets, 264 poems of Silahşor İbrahim Yaver consisting of 12 murabbas, 2 masnavis, 125 odes, 26 stanzas and 99 verses are recorded. A number has been given to each of Yâver's poems which have been recorded in different pages of the magazine according to their style.

Keywords: Silahşor İbrahim Yaver, Miscellaneouse, Divan Poetry.

Giriş

Edebiyat tarihimizin tam olarak yazılabilmesi için bütün edebî eserlerimizin gün yüzüne çıkarılması gerekmektedir. Bu konuda mecmualar bize zengin malzeme sunan eserler olarak karşımıza çıkmaktadır. Mecmualarda şair tezkirelerine girememiş ve adı unutulmaya yüz tutmuş şairlerin eserleri ile karşılaşabilmektedir. Bundan dolayı son yıllarda mecmualar hakkında yapılan bilimsel çalışmaların sayısında artış görülmektedir (Gıynaş, 2011: 245-260; Aynur, 2012: 493-527; Üstüner, 2014a: 188-226). Biz de son zamanlarda çalışmalarımızı bu konu üzerine yoğunlaştırarak Milli Kütüphane'de bulunan "06 Mil. Yz. A. 1793" numaralı mecmuayı çeşitli yönleriyle tanıtmış (Üstüner, 2014a: 188-226), edebiyat tarihimizde adından daha önce söz edilmeyen Silahşor İbrahim Yâver'in biyografisini söz konusu mecmuadan hareketle ortaya koymuş (Üstüner, 2014: 157-173) ve adı geçen şairin zikredilen mecmuada kayıtlı 164 tarih manzumesini (Üstüner, 2014b: 194-235) yayınlamıştık. Bu yazımızda da Silahşor İbrahim Yâver'in söz konusu mecmuada kayıtlı bulunan şiirlerinin metnini bilim dünyasına sunmayı amaçladık.

Silahşor İbrahim Yâver'in Hayatı: Yâver'in biyografisini adı geçen çalışmada (Üstüner 2014: 157-173) geniş şekilde ele aldığımızdan burada kısaca özetlemek istiyoruz: Şairin asıl adı İbrahim'dir. Şiirlerinde Yâver mahlasını kullanmıştır. Romanya'da eski bir Türk yerleşim merkezi olan Babadağı'nda, Yusuf Paşa'nın oğlu olarak 1115/1703 (?) yılında dünyaya gelmiştir. Annesi varlıklı bir ailedendir. Rukiye ve Zeynel Abidin adlarında iki çocuğu bilinmektedir. Kızı Rukiye 1144/1731-2 yılında küçük yaşta iken, oğlu Zeynel Abidin ise 1176/1762 Ağustos'unda vefat etmiştir. Enderun'da yetişen Yâver'in mesleği silahşorluktur. Silahdarlık ve mîr-âhûr-ı sâni vekilliği görevlerinde de

* Doç. Dr. Harran Üniv. Fen Edb. Fak. Öğr. Üyesi

bulunmuştur. Hayatının büyük bir kısmını İstanbul'da geçirmiş; Kırım, Musul ve Ahıska'da da kısa süreliğine kalmıştır. Babasının ölümünden sonra yokluklar içinde yaşayan şair 1188/1774 (?) yılında hayata gözlerini kapamıştır.

Silahşor İbrahim Yâver'in Edebi Kişiliği

Şairin edebi kişiliği hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgi yoktur. Bu sebeple aşağıda metnini verdiğimiz şiirlerinden hareketle çeşitli değerlendirmelerde bulunacağız.

Silahşor İbrahim Yâver'e göre şiir, bilgi ve samimi duyguların aktarılmasıdır (G. 27/3)¹. Yâver, kendi şiirlerini "nev/yeni" (G. 7/5), "pâk-edâ/duru söyleyiş" (G. 20/5), "âteş-pâre/ateş parçası" (G. 55/5), "süz-nâk/yakıcı" (G. 44/4) "pek de kem degül/çok da kötü değil" (G. 62/6) ifadeleriyle değerlendirir. Şair, kimi zaman "nâ-pesend/beğenilmeyen" (G. 37/5, G. 120/5) ve "bî-ma'nâ/anlamsız" (G. 57/5) sözleriyle kendi manzumelerini beğenmediğini dile getirmiş; kaleminin zorlaması yani istemdişi yazdıklarından dolayı okuyan ve dinleyenlerden adeta özür dilemiştir.

Yâver, şiirde öncelikle vezin kusurlarının çözülmesi daha sonra mana ve mazmunlara yer verilmesi gerektiği düşüncesindedir (G. 7/1, G. 7/2, G. 42/1).

Belagat meydanının kendisine kaldığı (G. 52/5) ve şiir çarşısında kendi düzeyinde şair bulunmadığı (G. 66/5) kanaatinde olan Yâver, şairane övünmekten kendini alamaz. Bir şiirinde ise haddini bilerek ve yeteneklerinin farkında olarak manzumeler yazdığını belirtir (G. 7/3).

Şair, devrinde boş ve anlamsız şiirler yazıldığından (G. 42/1) şikâyet ettiği gibi nitelikli şiirlerin de okunup dinlenmediğinden yakınır (G. 27/3).

Yâver, şiirlerinde "olmaz yâ n'olur" (G. 21), "var mı yok" (G. 46), "neden bilsek" (G. 50) gibi dikkat çekici rediflerle ahengi sağlamaya çalışır; atasözlerinin anlam derinliği ve ses değerlerinden yararlanır (G. 96/4, G. 81/3, G. 105/2, B. 72).

Şairin, çocuğunun vefatı vesilesiyle yazdığı mersiye türündeki "kandesin/neredesin" redifli gazeli (G. 77) insanın gönül telini titrecek türdendir. Kendisini inciten ve üzenlere karşı kaleme aldığı "ağlasun" redifli gazeli de (G. 175) şairin psikolojisini yansıtmaya bakımdan ilginçtir.

Yâver, hayatının büyük bir kısmını geçirdiği İstanbul'a karşı kayıtsız kalamamış ve çeşitli vesilelerle söz etmiştir: Sitanbul (G. 124/1), Ok Meydâni (G. 106/2), At Meydâni (G. 107/2), Begkoz (G. 113/1), Boğaz (G. 113/1), Boğaz seyri (G. 124/1) ve bahar mevsiminin balık zamanı oluşu (G. 123/1, G. 125/1).

18. yüzyıl, şairlerin çokluğu ile bilinen bir dönemdir. Bu şairlerden biri de Silahşor İbrahim Yâver'dir. Yâver'in özgün şair olmaktan ziyade devrinde geçerli üslupları şiirlerinde kullanmaya çalışan orta düzeyde bir şair olduğu anlaşılmaktadır. Mecmuaya kaydedilen manzumelerinden bir divan oluşturmayı arzuladığı anlaşılan şairin, şiirlerinde kullandığı bu üsluplardan örnekler vermek istiyoruz:

Anlamin yanında daha ziyade sese önem veren, tasannudan uzak, nükteli, açık ve zarif söyleyişe dayanan klasik üslupla (Horata, 2009: 152) ilgili şiir örnekleri:

Hum tehî câmlar şikeste duhter-i rez nâ-bedîd
Yâr ayak mı başdı sâķî bezme rindân kandedür (G. 20/3)

Ben gibi bir ' âşık-ı üftâde cânâ var mıdur
Sen gibi bir dil-ber-i ra' nâ da hâlâ var mıdur (G. 21/1)

Şöyle mest itdi şarâb-ı mihnetüñ bezminde kim
Bilmez olduk şimdi kat' â şubhumuz ahsamumuz (G. 37/2)

(Klasik üslupla ilgili diğer örnekler için bk.: G. 4/1, G. 4/5, G. 4/6, G. 20/1, G. 36/1, G. 36/4, G. 55/1, G. 55/2, G. 55/4)

Klasik üsluptan duygu ve sesin yerine, fikri ve manayı öne çıkarması bakımdan ayrılan hikemî üsluba (Horata, 2009: 118) dair şiir örnekleri:

Tutağör râh-ı tevekkül yolını ey Yâver
Kişi maşşüdına lâ-büd irer Allâh diyerek (G. 51/5)

Kişinüñ rızķını çünki viren Hâllâķ-ı ' âlemdür
Tabaşbuş eyleyen ğayra ne sersem ahmaķ âdemdür (B. 19)

Dime nâ-dân u câhil keşreti var
Hudâ'nuñ bunda da bir hikmeti var (B. 26)

¹ Yazının hacmini daha fazla arttırmamak için şiirlere göndermede bulunmakla yetindik. (Kısaltmalar: Şiirin nazım şekli, şiir no./beyit yahut bent no.)

(Hikemî üslupla ilgili diğer örnekler için bk.: M. 6/5, G. 13/1, B. 40, B. 50, B. 79, B. 86)

Konuşma diline ait deyişlerle yüklü, külfetsiz ve açık bir söyleyişe yaslanan mahallî üslupla (Horata, 2009: 45) ilgili şiir örnekleri:

Var git ey âdem işine ger severseñ Rabbini
Hâlüme koy dil uzatmagil bu ben bî-çäreye (G. 95/4)

Borçlum ise birbirin her gün te‘âkub itmede
Olmaz eksük dâ’imâ hânemden eylerler şitâb (G. 11/9)

Şormañuz bir dürlü aşlâ hiç hâl-i Yâver’i
Uğramış bir köhne evle âh kim derde seri (G. 112/1)
(Mahallî üslupla ilgili diğer örnekler için bk.: M. 5/7, G. 11/12, G. 81/1)

Klasik üslup içerisinde farklı bir yönelişi temsil eden dinî-tasavvufî üsluba (Horata, 2009: 173) dair şiir örnekleri:

Öl hemân ölmezden evvel var ise ‘aqluñ eger
Böyle bâr-ı mäsivâ bir gün senüñ kıddüñ eger (Mes. 2/3)

Çeküp el mäsivâdan eyle ‘uzlet güşesin mesken
Ki Hâk’dan ğayrıya derd-i nihânuñ âşikâr itme (G. 102/8)

Yâver, şiirlerinde tasavvuf ve tarikatla ilgili çeşitli kavram, söylem ve isimlere de yer vermiştir. (Örnekler için bk.: “zıkr” (G. 101/5), “zâkir” (G. 121/3), “ezkâr” (G. 121/3), “râz” (G. 102/9), “mäsivâ” (G. 1/2, G. 16/5, G. 24/4, G. 83/2, G. 121/2), “tefvîz” (G. 1/2, G. 16/5, G. 17/2, G. 24/4), “melâmet” (G. 56/3), “rızá” (G. 83/1), “tevekkül” (G. 121/2, G. 83/2), “el-fakru fahrî” (G. 17/5, G. 24/5, G. 81/4), “mûtû kable en-temûtû” (G. 1/2), “post-nişîn” (G. 83/1), “uzlet” (G. 56/4), “tekye” (G. 83/1, G. 101/5, G. 111/2), “hırka” (G. 16/2, G. 56/4, G. 61/5, G. 95/4, B. 58), “hırka-pûş” (G. 111/2, G. 101/4, G. 121/5), “nemed” (G. 16/1), “İbrâhîm bin Edhem” (G. 61/5).

Yâver’in Mevlânâ muhibbi olduğu şiirlerinde Mevlevilikle ilgili motiflere yer vermesinden anlaşılmaktadır:

Mevlevîves döne döne dil semâ’-ı ğamda âh
Saña gerdün eyleyelden Konya şehrin cilvegâh (G. 101/1)

Mevlevilikle ilgili diğer örnekler için bk.: “Konya” (G. 111/1), “Mevlevî” (G. 111/1), “külâh” (G. 111/2, G. 101/4), “kudûm” (G. 101/2), “ney” (G. 101/2).

Şair, âciz ve güçsüz olduğunu söyleyip Hak’tan yardım istemiş ve günahlarının bağışlanması için niyazda bulunmuştur. Hz. Peygamberi övmüş ve ondan şefaah dilemiştir. (Dinî içerikli şiirler için bk.: M.1, M. 2, M. 3, M. 4, M. 9, M. 11, Mes. 1, G. 17, G. 18, G. 21, G. 71.)

Silahşor İbrahim Yâver, tarih düşürme konusunda usta bir şairdir (Üstüner, 2014b: 194-235).

Mecmua ve Silahşor İbrahim Yâver’in Şiirleri

Milli Kütüphane’de bulunan 06 Mil Yz A 1793 numaralı mecmuada 94 şaire ait 193 manzume ve çeşitli düzyazılar yer almaktadır. Muhtelif şairlerin şiirleri, 173 varaktan oluşan mecmuanın değişik yapraklarına kaydedilmiştir. Mecmuanın derleyicisi olan Silahşor İbrahim Yâver’in şiirleri de eserin muhtelif sayfalarında yazılmıştır. Mecmuada bulunan diğer şairlerin manzumeleri arasında yer alan şiirlerin Yâver’e aidiyetini kesinleştirdikten sonra metnimize aldık. Şiirin başlığında ya da mahlasta “Yâver, Silahşor Yâver” yazan yahut şairin adından sonraki şiirde “ve lehu/ bu da onun” ibaresi geçen manzumeleri ve “Metâli” üst başlığı altında “Yâver” başlığı ile 155b-157b varakları arasında aralıksız kaydedilen beyitleri Silahşor İbrahim Yâver’in şiirleri olarak kabul ettik.

Yâver, mecmuada bulunan ve yeni yazacağı şiirler ile belki de bir divan tertip etme amacındaydı. Bu konuyu kesin olarak bilemiyoruz ancak mecmuadaki bazı manzumelerin ikişer defa yazılması, kimi kelimeler üzerinde tashihler yapılması, kısa hacimli parçaların ve beyitlerin çok sayıda olması gibi verilerden hareketle mecmuadaki şiirlerin divan tertibi yolundaki ilk adımlar olduğunu söyleyebiliriz. Bundan dolayı yazımızın başlığında “Bir Divan Müsveddesi” ifadesine yer verdik.

Şiirlerin Nazım Şekilleri

Mecmuada Silahşor İbrahim Yâver’e ait 12 murabba, 2 mesnevi, 125 gazel, 26 kıta ve 99 beyit tespit ettik. Şiirleri metnimizde bu nazım şekillerinin sırasına göre dizip numaralandırdık. Her manzumenin sonunda mecmuada kaydedildiği yeri parantez içinde gösterdik.

Yâver’in şiirlerinden 3. murabba; 1., 16, 19., 20., 38., 56., 78., 90., 104., 122. gazel; 7. kıta ve 4. müfret mecmuada ikişer kez yazılmıştır. Bazı manzumelerde (2. murabba; 4., 5., 8., 34., 79., 84., 92., 110., 11., 119. gazel ve 8. kıtada) ise kelimelerin üzerileri çizilerek yanına yenileri kaydedilmiştir. Kimi zaman vezin kimi zaman da anlamı daha

güzel ifade edebilmek yahut en iyi söyleyişi yakalamak amacıyla yapılan bu tashihlerin şairin kendisi tarafından yapıldığını düşünüyoruz. Mecmuada iki kez yazılan bu şiirleri biz bire indirdik ve kaydedildikleri yerleri parantez içinde belirttik. Birden fazla kaydedilen ve üzerinde tashih yapılan şiirleri metin tenkidi yöntemini uygulayarak aralarındaki farklılıkları -şiir, beyit/bent ve mısra numaralarını (5/6-2) belirtecek şekilde- dipnotta verdik.

Metnimizdeki 9. ile 10., 14. ile 15. gazellerde, 9. ile 25. kıtalarda ve 20. ile 23. matla beyitlerinde anlam bazı kelime değişiklikleriyle aynen tekrar edilmiştir. Bu örnekler, Yâver'in mecmuayı adeta şiir denemeleri yaptığı bir atölye gibi düşündüğünü akıllara getirmektedir.

Şiirlerden 7. ve 10. murabba; 35., 49., 52., 53., 61., 62., 118., 122. gazeller; 25., 26., 27., 28., 64., 65., 66., 67., 90., 91. matlalar nazire olarak kaleme alınmıştır. Bu şiirler, manzumelerde adı geçen Hayretî (G. 44/5), Muhlis Beg (G. 53/5), Bâkî Beg (G. 48/1), Rif'at Beg (G. 49/5), Mâhir (G. 58/2), Felâhî (G. 118/6) ve Râğıb Paşa'ya (G. 118/6) naziredir. Adı geçen şairlerden etkilendiği anlaşılan Yâver, yazdığı nazirelerle şiirini geliştirmeye gayret göstermiştir.

Şiirlerin Beyit/Bent Sayıları

Murabbaların 7'si 5, 3'ü 6, 1'i 8 ve 1'i de 24 bent olup bunların 8 tanesi mütekerrir, 4 tanesi ise müzdeviç şeklindedir.

Kısa hacimli olan mesnevilerden biri 11 diğeri ise 7 beyittir.

Gazellerin 56'sı 5, 45'i 2, 10'u 6, 4'ü 9, 2'si 11, 3'ü 3, 1'i 4, 1'i 7, 1'i 13, 1'i 16 ve 1'i de 66 beyittir. Nazım şekilleri konusunda son yıllarda farklı yaklaşımlar sergilendiğinden biz, konuyla ilgili yapılan son bilimsel çalışmayı (Kurnaz 2010: 23, 43, 47, 120) esas alarak ilk beytin mısralarının kendi arasında kafiyeli, sonraki beyitlerin ilk mısramın serbest, ikinci mısralarının ise ilk beyitle kafiyeli (aa xa ...) manzumeleri gazel başlığı altında verdik. 13, 16 ve 66 beyitten oluşan manzumelerde, şairin kendi yoksulluğunu anlatması ve yardım isteğinde bulunması dikkat çeker. İki beyitlik şiirlerin (45 tane) üzerine belki de yenileri eklenecekti ama mecmuaya bu şekilde kaydedilmiştir.

Kıtaların 25'i 2, 1'i ise 3 beyittir. Bu şiirlerin şair tarafından kıta olarak mı yazıldığı yoksa başka bir şiirinden iki beytinin mi mecmuaya kaydedildiği konusu belli değildir.

Beyitlerin 91'i matla, 7'si müfret ve 1'i müşterektir. Müşterek beytin bir mısraı Salâhî adlı şaire diğeri ise Yâver'e aittir.

Mecmuada bulunan bu şiirleri biz kafiyelerine göre alfabetik olarak sıraladık.

Şiirlerin Vezni

Silahşor İbrahim Yâver'in şiirlerinde kullandığı vezin kalıpları şunlardır:

Tablo 1:

Vezin	M.	Mes.	G.	K.	B.	T.
fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	3	2	69	13	61	148
mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	1	-	45	12	31	89
mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ülün	-	-	4	-	2	6
mefâ' ilün mefâ' ilün	5	-	-	-	-	5
mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün	1	-	-	-	3	4
fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	-	-	4	-	-	4
fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	-	-	2	-	1	3
müstef' ilün müstef' ilün	1	-	-	-	-	1
fâ' ilâtün fâ' ilün	1	-	-	-	-	1
fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	-	-	1	-	-	1
mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün	-	-	-	1	-	1
mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün	-	-	-	-	1	1
Toplam	12	2	125	26	99	264

(Kısaltmalar: M.: Murabba, Mes.: Mesnevi, G.: Gazel, B.: Beyit, T.: Toplam)

Tabloda da görüldüğü gibi, şiirlerde aruzun 12 farklı kalıbına yer verilmekle birlikte iki kalıp ön plana çıkmıştır.

Kimi şiiirlerde vezin gereği bazı kelimelerde ses türemesine cürm=cürüm (M. 2/2), sabr=sabır (M. 6/4) rastlandığı gibi, “bed-ter” kelimesi de halk söyleyişiyile “beter” (G. 25/1) şeklinde yazılmıştır.

Silahşor İbrahim Yâver'in Şiirleri/Metin

[MURABBALAR]

1. [*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*]

Yüzümü tutdum senüñ dergâhuña yâ Rabbenâ
Kıl ' inâyet kıl kerem yâ Rab baña yâ Rab baña
Baş açup senden niyâzum şıdık ile şubh u mesâ
Kıl ' inâyet kıl kerem yâ Rab baña yâ Rab baña

Ben zelîlem sen Ğani'sin sen Kerîm'sin yâ İlâh
Yoğ nihâyet luţfuña ihsânüña bî-iştibâh
Kapuña geldüm recâ-yı ' afv ile ey pādşâh
Kıl ' inâyet kıl kerem yâ Rab baña yâ Rab baña

Enbiyânuñ hürmeti'çün kılma maşşerde ' itâb
Rüz u şeb aqmağdadur merdümüründen kanlı âb
Dâ'imâ baña yiter eyledigüm senden hicâb
Kıl ' inâyet kıl kerem yâ Rab baña yâ Rab baña

Zü'l-Celâlâ çâr-yâr-ı bâ-şafânüñ ' aşkına
Kurretü'l-ayn u Resül-i Kibriyânüñ ' aşkına
Evliyâ vü aşfiyâ vü enbiyânüñ ' aşkına
Kıl ' inâyet kıl kerem yâ Rab baña yâ Rab baña

Mest-i câm-ı ' aşkuñam bezm-i cihânda dem-be-dem
N'eylesin mir'ât-ı İskender baña yâ câm-ı Cem
İtme zikrinden Hudâyâ Yâver'i sen beste-fem
Kıl ' inâyet kıl kerem yâ Rab baña yâ Rab baña (40a)

2. [*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*]

Eyleyüp saña teveccüh dilerem şubh u mesâ
Mağv idüp ' işyânımı eyle ' inâyet ey Hudâ
Ğarğa-i bağr-ı günâham çaldı ahvâlüm saña
Ey Kerîm Allâh kerem senden meded senden baña

Mest olup kendüm bitürdüm bâde-i ğaflet ile
Geçdi ' ömrüm haylî dem maşşüb ile ' izzet ile
Nefs ü şeyfâna uyup itdüm cürüm ğâyet ile
Kılmadum hergiz ' ibâdet kim ola lâyiğ saña

' Afvuña ma' zür olup geldüm kapuña yâ İlâh
Bilürem yoğdur nihâyet luţfına bî-iştibâh
Yoğsa bende ' arz-ı hâle var mı yüz ey pādşâh
Luţf u ihsân u kerem ancak senüñ yâ Rabbenâ

Ey Ğafür u yâ Rağîm-i bî-zevâl perverdigâr
Cürmüme estağfirullâh tevbe olsun şad-hezâr
Evvelîn ü âhîrîn içre beni sen şerm-sâr
Kılma maşşerde be-ğaç-ı fahr-ı ' âlem Muştafâ

Yüz tutup dergâhuña nâlân u zâr efgân-künân
Baş açup senden diler Yâver kuluñ ez-dil ü cân
Sensin ancak ' aşî vü mücrimlere erham olan
Koyma yâ Rabbî hacâletde beni yevmü'l-cezâ (41b)

3. [*mefâ' ilün mefâ' ilün*]

Yazık rağm it baña cânâ
Yaman hâlüm yaman hâlâ
Fırâkuñla olur şeydâ
Yaman hâlüm yaman hâlâ

Cefâ taşu ile her ân
İdersin çalbümü vîrân
Nice bir olayum nâlân
Yaman hâlüm yaman hâlâ

Cüdâ oldum nigârumdan
O şüh-ı gül-izârumdan
Şikâyet rüzgârumdan
Yaman hâlüm yaman hâlâ

Felek besdür yiter her ân
İdersin kârımı efgân
Eyle çalbüm birez şādân
Yaman hâlüm yaman hâlâ

Ne söylersem hele yârân
Tutuñ ma' zür beni el-ân
Felek kıldı yine giryân
Yaman hâlüm yaman hâlâ

Behey Yâvermedür bu ğem
Hulüşuñı idersin kem
Niçün dirsın bunu her dem
Yaman hâlüm yaman hâlâ (141b, 143a)

4. [*mefâ' ilün mefâ' ilün*]

Nice âh itmeyem hâlâ
Ki yoğ zer kisede kaç' â
Tutulmaz esb-i şevç cânâ
Tehî torba ile aşlâ

Cüdâyam cümle kârumdan
Temâşâ-yı nigârumdan
Şikâyet rüzgârumdan
Beni kılmağdadur ifnâ

' Aceb gelmez mi kim bir dem
Ki yarama bulam merhem
Vişâliyle olup hurrem
Şafâ ile olam güyâ

Yine evvel-bahâr oldı
Gülistân lâlezâr oldı
Gönüller bî-çarâr oldı
Nevâda bülbül-i şeydâ

3/1-3 olur: olup (141b)

3/4-3 Eyle çalbüm: N'ola çalbün (141b)

3/4-5yine: beni (143a)

2/3-1 Luţfuña: ' Afvuña (tashih)

Bu  l m u  ama her  n
Nice  abr eyles n ins n
Kanı  evk u  af  el- n
Kılur mı b yle dehr  y 

Ned r bu derd ile her g h
Zeb numda olup vird  h
Mu in ola hem n All h
Mu adder bu imi   ayf 

İderken y r ile   i ret
El mde s gar-ı rif  at
Ned r bu  imdiki zillet
 am u  l m ile h l 

Behey Y vernedend r bu
Ele alsam mey olur  u
Hele ba tum   acb bed-h 
Ki k rum oldu v veyl  (141b)

5. [f  il t n f  il n]

Eyler m g yet rec 
Server  lu f it ba a
Vir bu dem c z  i riz 
 erh idem derd m sa a

Kılmı uz evr dumuz
T rih-i fery dumuz
Olsa n'ola adumuz
O madu  bir b nev 

Eyle bu   abd n cem l
İtme akr na zel l
H k ide  mr n  av l
Sa adur  in iltic 

 h per  an oldu h l
K lmadı  abra mec l
Hep d k ndi k l   k l
K ldı anca  bir b k 

K rumuz buld  hit m
İ itmez bizi tam m
 imdi ve'l-h  il kel m
K lmadı bey  u  ir 

 e m-i b kin  n-be- n
  ker n-ı bed-zeb n
K lmada pek imtin n
Bes iken  ahr m ba a

Dil h r b h ne h r b
Deynim ise b -his b
Bir  arafdan da   it b
İtmede   hib-rib 

 anki m flis ced-be-ced
Borca batdum t -be- ad
Bo anup  and k seped
K r lu  emv l-i l 

 apanup g ra bile
Kim  okuz  ks z ile
C mlesin virdik yele
İ bu eyy m-ı  it 

 ine  te  dil keb b
H n-ı e k md r  ar b
Eyledi mest-i h r b
S ki-i bezm-i fet 

Fikr-i enc mdan deg l
H li hi   eb r z dil
Altı yıldur mutta ıl
Bulmadum hergiz reh 

 angısın its n bey n
Derd m n bu bir lis n
 are-s z  el-am n
Eyle lu fu la dev 

 st h n-g r oldu  h
K r u  am b -teb h
K l hele bir kez nig h
Ra me oldum mı sez 

Hep mu ibb-i b - u   r
Dir ba a sende  u ur
  n efend n m r-a ur
S yle h lin var  na

Yok zihinden bir e er
Eks k anca  bir semer
Dehre h r gelmi  gider
Derd-mendler b -zek 

 ali -i hem-v re ne
M hr   m h seyy re ne
A lamaz ol  are ne
Pend ider g y  ba a

D 'im  eyler mel l
Nu hını itd k e t l
Nice olsun bu  ab l
Eylemez hem i tiz 

Olsa da ı ger fi  n
Bundan ebter her zam n
G rmez idr ki olan
Anı ta d 'a rev 

 yle bir serverd r o
İstemez hi  g ft-g 
Pek  avid r l k   ad 
N'  les n sa y-i vef 

Ya  n  bu ba t-ı siyeh
K r mi bilmem geh-be-geh

Hâlûme kılmaz nîgeh
H'âbda şubh u mesâ

Dehre mişli nuhs ile
Gelmemişdür ne gele
Ġâyet ile şûm hele
Necm-i Keyvân güyyiyâ

Eyledi haqqâ kalem
Bu deme böyle raqam
Okı lutf it kıl kerem
Başuñ için serverâ

Hep senüñle iftiḥâr
Eylerüz leyl ü nehâr
Koyma böyle zâr zâr
Yâver-i dâ' in şehâ

Eyleyüp Rabb-i Mecîd
Zâtın âfâtdan ba'îd
Devlet ü 'ömrüñ mezîd
Ol şafâda dâ'imâ (136b-137a)

6. [mefâ'îlün mefâ'îlün]
O şûḥ ḥandân ider ammâ
Zamân ister zamân ister
Murâda ırgürür illâ
Zamân ister zamân ister

Vişâliyle ider memnûn
O gül-ruḥ lebleri gülgün
Melûl idüp kıomaz maḥzûn
Zamân ister zamân ister

Felek eyler gehî nâlân
Cihânı başuma zindân
İder bir gün olur şadân
Zamân ister zamân ister

O da inşâf idüp bir dem
Olursın vaşl ile ḥurrem
Şabır ile olup ebkem
Zamân ister zamân ister

Yüzüñ Yâver niçün gülmez
Cihânda bitmez iş olmaz
Dime câm-ı emel ḥolmaz
Zamân ister zamân ister (142a)

7. [mefâ'îlün mefâ'îlün]
Bugün bir şûḥ-ı müsteşnâ
İder 'uşşâkı istignâ
Güzel dirsem belî haqqâ
Kimüñdür bu 'aceb kimdür

Levendâne ne ol eḫvâr
O kış başdı o keç-destâr

Miyânda ḥançer-i zer-kâr
Kimüñdür bu 'aceb kimdür

Görince 'âşığı nâ-gâh
Nedür ol nîm-nîgeh ki gâh
Nazarı yok hele vallâh
Kimüñdür bu 'aceb kimdür

Efendüm kâmet-i bâlâ
Ne pek a' lâ ne pek a' lâ
Yaraşmış gülgülü kemḥâ
Kimüñdür bu 'aceb kimdür

O Leylî-kâküle meftûn
Olaldan bu dil-i Mecnûn
Sirişki olmada pür-ḥûn
Kimüñdür bu 'aceb kimdür

Göre ey Yâver-i nâlân
Hele inşâf idüp el-ân
Olur mı aña hiç akrân
Kimüñdür bu 'aceb kimdür (62a)

8. [mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün]
Açıl ey gönçe-i bâğ-ı melâḥat
Zamânuñdur zamânuñdur zamânuñ
Yiter def it neden ḥâr-ı melâlet
Zamânuñdur zamânuñdur zamânuñ

Gelüp revnaḥ virüp bezm-i şafâya
Açılısın 'aşkıma câm bî-bahâya
Bu bir gündür amân baḫma mesâya
Zamânuñdur zamânuñdur zamânuñ

Oḫını ḥançerin ḫâḫ mümiyâna
Egüp destârını tâ ebruvâna
Görinsin perçemüñ koy 'âşıkâna
Zamânuñdur zamânuñdur zamânuñ

Semend-i nâz ne ey şâh-ı ḥübân
Levendâne süvâr ol işte meydân
Hemân at ḫut elinde ḫop u çevgân
Zamânuñdur zamânuñdur zamânuñ

Müheyyâ gülşenüñ kâḫ-ı şafâsı
Buyur 'izzetle ey çeşmüm ziyâsı
Baḫar teşrifüñe hû hû şadâsı
Zamânuñdur zamânuñdur zamânuñ

Bu ḥüsn ile leḫâfetde cihânda
Mişâlin yok gürûh-ı dilberânda
Nice Yâver dimez ḫâlâ bu ânda
Zamânuñdur zamânuñdur zamânuñ (62b)

9. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Gel yiter meyl-i muḫabbet bu denî dünyâya gel
Kıl teveccüh cân u dilden dergeh-i Mevlâ'ya gel
Ârzü-yı dil için rüsvâ-yı 'âmm olmaḫ neden

Ƙıl teveccüh cān u dilden dergeh-i Mevlā'ya gel

Ola dirseñ saña şâyeste yarın ƙaşr-ı cinān
Tut yüzün dergāh-ı Hāḫḫ'a rüz u şeb eyle figān
Ƙoyma ḫālī kendini tesbīḫ ü tehlīlden bir ān
Ƙıl teveccüh cān u dilden dergeh-i Mevlā'ya gel

Añladuñ dünyāyī fānī idügin çünki tamām
Yā nedür tül-i emelle ḫalka hergiz iltiyām
İki 'ālemde 'azīz olam dir iseñ ey hümām
Ƙıl teveccüh cān u dilden dergeh-i Mevlā'ya gel

Cübbe vü destār ile itme tefāḫur ƙıl berī
'Ayna alma şad-hezārān cevher ü sīm ü zeri
Cān u dilden ol tevekkel Hāḫḫ'a gezme serserī
Ƙıl teveccüh cān u dilden dergeh-i Mevlā'ya gel

Yāver-i bī-çārenüñ dā'im budur pendi saña
Olmasun eksük dilinden bir nefes zıkr-i Hūdā
Tā ki maḫşerde şefī' ola dir iseñ enbiyā
Ƙıl teveccüh cān u dilden dergeh-i Mevlā'ya gel (39b)

10. [müstef' ilün müstef' ilün]

Ey ƙāmet-i tūbā hemān
Bir dānesin bir dānesin
'Uşşākuñ oldı ƙudsıyān
Ḥürī-şıfat cānānesin

Döndüm hilāle güyiyā
Yazıƙ teraḫḫum ƙıl baña
Sāyeñveş ey meh dā'imā
Ūftādeñe bīgānesin

Ey dil-ber-i 'ālī-cenāb
Sende nedür bu āb-tāb
Āşufteñ olmış āftāb
Bilmem hele āyā nesin

Bülbül nedür her demde bu
Zāruñ neden ey nağme-gü
Raḫm itse de ol goñçe-rü
Bir oñmadıƙ ferzānesin

Vaşluñla ƙıl yād ey perī
Dīvāneñ oldı Yāver'i
Al destüñe cām-ı zeri
Şād it dil-i mestānesin (61b)

11. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Ġarībem yā Ḥabīballāh zelīlem yā Resūlallāh
Şefā' at yā Nebiyallāh şefā' at yā Resūlallāh
Ġarīḫ-ı lücce-i 'işyān olup dem-besteyim ḫālā
Şefā' at yā Nebiyallāh şefā' at yā Resūlallāh

Gice gündüz 'aceb mi eylesem ger nāle vü efgān
Pür oldı cürm-i bī-pāyān ile pür defter-i 'işyān
Ki ifrāt ile muḫtācım be-ḫaḫḫ-ı Ḥazret-i Ƙur'ān
Şefā' at yā Nebiyallāh şefā' at yā Resūlallāh

Uyup nefsi deniye ƙılmadum tesbīḫ ü tā'atı

Geçürdüm āh mey ü maḫbūb ile sâ'āt u evƙātı
Yine bu cürm ile Hāḫḫ'dan umaram ƙaşr-ı cennāti
Şefā' at yā Nebiyallāh şefā' at yā Resūlallāh

Ƙabül eyle niyāzın ƙıl teraḫḫum bu günehkäre
Ne olursa yine senden olur ancaḫ baña çäre
Olup vird-i zebānum cān u dilden dir bu bī-çäre
Şefā' at yā Nebiyallāh şefā' at yā Resūlallāh

Yitürdüm kendümi ƙaldum emān rāh-ı melāmetde
Geçüp 'ömrüm niçe demler şekāvetde dālāletde
Ƙoma yevmü'l-cezā Yāver ḡarībün sen ḫacāletde
Şefā' at yā Nebiyallāh şefā' at yā Resūlallāh (42a)

12. [mefā' ilün mefā' ilün]

Felek böyle bize kec-rü
Neden geldi neden geldi
Sirişküñ eylemek ḫün-cü
Neden geldi neden geldi

İdersin luḫf ile el-ān
Raḫīb-i ḫod-bini şādān
Melül itmek bizi her ān
Neden geldi neden geldi

Bu künc-i ḡuşsada pür-ğem
Niçün ƙıldıñ beni her dem
Ne itdüm n'eyledüm bilmem
Neden geldi neden geldi

N'olur ḫālüm 'aceb āyā
Bu āh u zār ile ḫālā
Felek ƙoyduñ beni tenhā
Neden geldi neden geldi

İderken Yāverā gerdün
İşümi dā'imā altun
'Aceb şimdi ƙomak medyün
Neden geldi neden geldi (141b, 143a)

[MESNEVİLER]

1. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Ey şeh-i 'ālem-penāh ü ey Hūdā-yı bī-zevāl
Yoḫsenden ḡayrı aḫvālüm bilür ey zü'l-Celāl

Bī-kesem bī-çāreyem maḫzün ƙalbüm eyle şād
Vir murādum eyleme yā Rab beni sen nā-murād

Ƙaldı her ḫāl ile aḫvālüm benüm ancaḫ saña
Merḫamet eyle kerem senden be-ḫaḫḫ-ı enbiyā

Zār u nālān ile geldüm dergehine yā İlāh
Gerçi yoḫdur 'arz-ı ḫāle bende yüz ey pādşāh

Cürm ü 'işyānum bilā-şek ḫadden efgün bī-'aded
Līk baḫr-ı raḫmetün de bī-nihāyet ey Şamed

Sen bilürsün cümle aḫvālüm saña bir bir 'iyān
Rab-ı ƙalbüm sañadur ancaḫ saña ez-dil ü cān

Yā İlāhī artmada güñden güñe derd ü elem

Senden olur baña ger olur ise luř u kerem

Küh-ı Qāfāsā da olsa cürmüm ey Hāyy-ı ebed
Luřfuña nisbetle bir zerre degül kılğıl meded

Ġarqa-i baħr-ı günāh isem daħı ben pür-kuşūr
Ola mı bir қаtre hiç deryā-yı ‘afva ey Ġafūr

Bu münācātı idüp Yāver kuluñ vird-i zebān
Dimedeşeb rüz dā’im her nefes her dem her ān

Şıdk ile ez-cān u dil olsun eyā Rabb-i Raħīm
Şad-hezārān cürmüme estağfirullāh el-‘aẓīm (42a)

2. [fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün]
Bağ dilā ‘ayn-ı başiretle birez devrāne gel
Kağı şahrāda gezersin ey koça dīvāne gel

Rāħat-ı dünyā nedür yā miħnet-i ‘uqbā nedür
Fehm idüp aña haķıķatda semā ğabrā nedür

Öl hemān ölmezden evvel var ise ‘aķluñ eger
Böyle bār-ı māsivā bir gün senüñ qađdün eger

Girmedi mi ğuşına hiç bu cevāb-ı bā-şavāb
Kim dimişlerdi lidū li’l-mevti vebnū li’l-ħarāb²

Hāy-hūyı ğüft-ğüyı koy yiter besdür yiter
Bu ğubār-ı ğafleti mir’āt-ı kalbünden gider

Eyleme tül-ı emelle naķd-i evķātın telef
Rabı-ı kalb ile Ġudā’ya cümlesin kıl ber-ıaraf

İster iseñ ger naşıħat Yāver-i bī-çāreden
Ġubb-ı dünyā fikrini qađdur gel evvel aradan (39a)
[GAZELLER]

1. [fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün]
Dāħil-i kūy-ı emel ise murāduñ gel dilā
İki ‘ālemden geçüp ol şalib-i rāh-ı rızā

Eyle her hālda Cenāb-ı Haķķ’a tefvīz-i umūr
Fāriğ ol bes māsivādan hep hebādur hep hebā

Aldanup ārāyiş-i dünyāya itme iftiħār
Hoşdur andan cüz’i fehmün var ise köhne ‘abā

Şāh-ı dehr olsañ da āħir zir-i hākdür meskenün
Ġusrev ü Dārā vü İskender yiter bürhān saña

Hāy-hūyı ğüft-ğüyı terk idüp inşāfa gel
Kıl tefekkür hālını āyā n’olur yevmü’l-cezā

Didi mūtū ya nī kable en-temūtū² çün Resūl
Sen de mazmün-ı hadişe şıdk ile kııl iķtidā

Olma hālī i’ tizārdan koy bu ħ-āb-ı ğafleti
Baş açup dergāh-ı Haķķ’a kııl teveccüh dā’imā

İtmeye tā kim seni şermende Rabbü’l-‘ālemīn
Şol zamān kim hep ber-ā-ber ola şāh ile gedā

Eyle gel bī-çāre Yāver’den bu nuş u pendi ğuş
Şubħ u şām ezķārda ol di lā ilāhe illā Ġudā (41a, 70b)

2. [mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün]
Nedür bu ğuşsa vü ālām u ğam her dem baña hālā
Meserretten eşer yoķ kārüm āhdur rüz u şeb hayfā

Göre bu çār-sū-yı şehr-i dilde vāfir eyyāmdur
Dem-ā-dem kılmada kālā-yı ‘işum düzd-i ğam yağmā

Beni devrinde bir dem bir nefes şād itmedi gitdi
‘Aceb bilsek bu çarħ-ı zālime n’itdük ‘aceb āyā

Niçe yıllar ider nā-şād iderse zerrece ħandān
Murādı yoħsa bilmem itme mi ‘uşşāķı istihzā

Hele dā’im ricām oldur Cenāb-ı Ġazret-i Haķ’dan
Ġomaya künc-i ğamda ben ğibi bir bendesin tenhā

Ne ħalt eyleyse Yāver bu gice ma’zūr ola el-ān
Ne deñlü olduğuñ ālāminuñ ancağ bilür Mevlā (73a)

3. [mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün]
Revādur her ne deñlü eyleseñ ‘uşşāķa istiğnā
Bu ħüsñ ü ān ile reşķ-i meleksin ey perī-simā

‘Aceb midür ser-i kūyuñda bülbülveş fiğān itsem
Ġayāl-i ğülşen-i ħüsñüñle her dem ey ğül-i ra’ nā

Görüp ol şāh-ı ħüsne ħaıı-ı nev gelmiş kıyās itme
Dilā çekmiş berāt-ı ħüsñine altun ile tuğrā

Beni manend-i Mecnün eyledi sevdā-yı hicrānuñ
‘Aceb mi cāyğāhum olsa kūh u vādī vü şahrā

Ne yüzle dir degülken seng-i cevri eksük o şūħuñ
Şikeste olmaya mir’at-ı kalb-i Yāver-i şeydā (69a)

4. [fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün]
Ney gibi nālān olursam āh ‘aceb mi dā’imā
Sīneme her demde sūrāh açmada sīħ-ı cefā

Çün şikār-ı dām-ı zülfün eyledün murğ-ı dili
Besle bārī dāne-i hālünle yazıķ cā-be-cā

Māh-ı ħüsñüñ ħaıı-ı ğülzār itsün ister itmesün
Ġāle-i āğuş bir cāy-ı müsellemdür saña

Sürme-i ihfā-yı ‘āşıķdur meded itme dirīğ
Ġāk-pāyından kerem kııl idelüm maħfī şafā

Kılmaduñ bir kez vişālünle dil-i nā-kāmı şād
Ey cefā-cū bī-mürüvvet yā kıanı va’ d-i ‘atā

² Ölmek için doğup dünyaya gelirsiniz. Harap olmak için binalar yapıyorsunuz. (Hadis)

³ Ölmeden önce ölünüz. (Hadis)

4/1-1Ney gibi nālān olursam āh ‘aceb mi dā’imā: Āh ‘aceb mi ney gibi nālān olursam dā’imā (tashih)

Nağd-i cānda añladum bu çār-sū-yı ‘aşqda
Olmıyör Yāver metā‘-ı vaşl-ı cānāna bahā (67a)

5. [mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]
Olaldan koymadı rāhat sarāy-ı dilde ğam peydā
Olur beytü’l-hāzen lā-būd k’ola anda elem peydā

Felek çarb-hāne-i hıssat güşāde ideli dehre
Kerem nāmın güm itdi kıldı eşkümden direm peydā

Görince bu libās-ı dūd-ı āhı hergiz egnümde
İder tıfl-ı derūnuñ dīdesi elbetde nem peydā

Dilā keyfiyyet-i miñnet gelür şürb-i müdāmından
Olursa da bu bezmüñ devrine ger cām-ı Cem peydā

Kime ‘arz eyleseñ eyā varup hāl-i diger-gümü
Ki ehl-i himmet olan dañı itdi özge fem peydā

Göreydüñ tūñveş sen de neler söyler idi Yāver
Dilinde ger olaydı lezzet-i känd-ı himem peydā (65b)

6. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Bir nigāh ile hele mir’āt-ı devrāna dilā
Gör ne yüzler gösterür ol pīre-zen dūnyā baña

‘Andelībāsā ‘aceb mi nāle vü zār eylesem
Dāmenüm ālüde kıldı ‘ākıbet hār-ı cefā

Bāde-i miñnetle mestem mest ey pīr-i muġān
Bezm-i ğamda şunmasun sāķı baña cām-ı şafā

Seng-i hicrān ile kılduñ şīşe-i kālbum şikest
N’eyledüñ ey gerdiş-i gerdün n’itdük biz saña

Yāverā Hāķķ’a tevekkel ol yime ferdā ğamın
Selb ider mi hiç kuluñ yā Hāzret-i Bārī Hudā (74a)

7. [mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]
Dirsem ne ‘aceb kim baña bir h’āce-i dānā
Bī‘ilm ü lügāt şā‘ir-i nā-fennüm hālā

Tırsun o mezāmīn ü me‘ānī hele şöyle
Veznümde kuşurum dañı fehm idemem aşlā

Bilmez degülem haddümi ben pek bilürem pek
Tab‘idür idersem de efendi ğazel inşā

Qābil mi ferāġatda idersem dañı hūbān
Qorlar mı beni lā-būd iderler yine güyā

Da‘vāma eger lāzım ise şahid-i Yāver
İtdüm yine baķ işte bu şī‘r-i nevi imlā (76b)

8. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
İnkisārum alma ey mest-i mey-i nañvet-edā

5/6-2 lezzet-i känd: neş‘e-i cām (tashih)

Tāze bir nev-restesin te’şīr ider yazıķ saña

İktizā-yı ‘aşr ile geldüm yine nā-çār bu dem
Luţfuñ olmazsa da bārī itme āzārı baña (130a)

9. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Bir deminde luţf u ihsān eyledüñ kim serverā
Görmüş işitmiş degül Hātem dañı böyle seğā

Dilerem Hāķķ’dan ki faħrū’l-‘ālemīnūñ hāķķı’çün
Eylesün hıfzında sulţānum vücuduñ dā’imā (144b)

10. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Bir vakitde esbi ihsān eyledüñ kim serverā
Görmemiş Hātem dañı ‘ālemdə böyle bir seğā

Beyne’l-aķrān bā‘iş oldı iftiħār-ı bendeñe
Hāķ emīn olsun hātālardan vücuduñ dā’imā (145a)

11. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Hāmdulillāh cümlemüz olduķ efendüm kām-yāb
Hāzret-i Mevlā mübārek ide ey şevķet-me’āb

İntizār üzre yedidünyā sū-be-sū teşrīfine
Oldı hāķķā bā-hulūş olan du‘ālar müstecāb

Böyle nev eyyāmda gösterdi Feyyāz-ı cihān
Olmadan ben ihtiyār-ı pür-‘alīl zir-i türāb

Yazdı birkaç güne hāmem tārīhin is‘ād ile
Nüşā-i iķbāl ü iclāle müretteb bāb bāb

Budur ümmīdüm bu hengām-ı meserrette olam
Hālūme enseb olan bir şeyle dañı behre-yāb

Bir çürük tīmār ile kıldum niçe eyyāmdur
Būmlar olmuş re‘āyāsı hārāb-ender-hārāb

Altı yüze iltizām olurdu evvel bu sene
Beş yüze virsem dañı yok kimsede bir saġ cevāb

Gerçi böyle lākin andan gayrı da irād yok
Hıdmet ihsānıyla ancaķ oluram şahib-nişāb

Borçlum ise birbirin her gün te‘ākub itmede
Olmaz eksük dā’imā hānemden eylerler şitāb

Şerm iderdüm hālūmi ‘arz itmege hūnkāruma
Cānuma kār itdi āħir eyledüm def‘-i hicāb

Köhne bendeñ eski bir hālīş du‘ācuñdur kuluñ
Qala mı aķrānı içre mübtelā-yı ıztırāb

Renc-i gün-ā-gün ile oldum ‘alīl ü nā-tüvān
İhtiyārlik başdı bükdi kıddümi bī-irtiyāb

8/1-2Tāze bir: Tāzesin; te’şīr ider yazıķ saña: kār itmesün āh bed-
du‘ā (tashih)

8/2-1 yine nā-çār bu dem: bu dem nā-çār yine (tashih)

El-amān ey pādşāh-ı ‘ahd-i ihşān el-amān
Çeşmüme girmez bu ekdār ile her şeb cāme-ḥ’āb

Dā’imā ṭab’-ı hümāyūnuñ meserret-yāb olup
Eylesün Ḥaḡ şevket-i iclāl ü ömrün bî-ḥesāb

Söyle ḥālüm luṭf idüp bir vaḡt ile şevketlüye
Dāmenüñ ṭutdum amān ey server-i vālā-cenāb

‘Arz-ı ḥālüm gösterür sende kerem ancaḡ senüñ
Ġayrı siz a’lem efendüm itmeye def’le ‘itāb (92b)

12. [mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün]
Olinca yār ile peymāne ‘āşık hem-dem-i ‘işret
Ne ḥāletdür ferāmüñ olmur hep çekdüĠi fūrkat

Şaḡın mir’āt-ı sīneñde görüp ḥüsñüñ gönül virmē
Bu bāzār-ı muḥabbetde şıĠar mı hīç şehā şirket

N’ola aĠyārı ‘izzle cāh-ı vaşl-ı yārdan rüşvet
Virürsem ger nuḡūd-ı eşküm aşlā itmeyüp ḥisset

Felek ta’ n itmeden maḡşūdı ancaḡ saña ‘uşşākuñ
Diler senden helāk-ı hecr olan Mecnün için diyēt

Şarāb-ı nāz ile gülşende mest olmuş iken cānān
Temennā-yı vişāl it yıḡma ey Yāver budur fūrşat (74a)

13. [mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün]
Gelince kişiyē ‘ālemde ey dil cüz’ice ‘izzet
Ne ḥāletdür ferāmüñ olmur hep çekdüĠi zillet

Yimezdüm Ġam felek yandüĠuma bu nār-ı ālāma
Murādumca iderdüñ bu dil-i nā-kāma bir himmet (130b)

14. [fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün]
Bulmadı bu çār-sūda naḡd-i kām-ı dil revāc
Yoḡ şorar ḥālın mişāl-i kāle ḡıl ister ḥarāc

İtdiler bey’ u şirā Yāver yidiler içdiler
Sen uzaḡdan baḡ hemān isterse toḡ isterse ac (132b)

15. [fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün]
Bulmıyor bāzār-ı ümmīd içre naḡd-i dil revāc
Yoḡ aḡıḡ dükkān-ı re’fetde meded buña ‘ilāc

Hep alan aldı viren virdi yidiler içdiler
Kimse yoḡ dir saña Yāver toḡ mısın yāḡūd ki ac (132b)

16. [fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün]
İtmezem ārāyiş-i dünyāya raĠbet tā ebed
Birdür ‘indümde ḡabā-yı faḡr ileeski nemed

Zāhidā isterse var sen ḡırka Ġiy isterse tāc
Eyleseñ postuñ daḡı semmürdan itmē ḡased

Eyledük bu künc-i Ġamda ‘uzleti biz iḡtiyār

16/1-2 Birdür ‘indümde ḡabā-yı faḡr ile: Olsa başumda külāh
egnümde bir (41a tashih)

Ḥaylī demlerdür idüp tīmār-işevḡı ḡaşr-ı yed

ḡılımuşuz taḡdīr-i Bārī’ye ḡavāle sa’ yimüz
Āyet-i naḡnū ḡasemnā’dur bize kāfī sened

İdeli mānend-i Yāver Ḥaḡḡ’a tefvīz-i umūr
ḡıldı ḡamdā māsivāyı dilden iḡlāşum da red (41a, 71a)

17. [mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün]
Rızāñdan Ġayrı bir şey istemem senden ben ey Ma’būd
Ki ma’lüm-ı şerīfündür derünümde olan mevcūd

Umürüm saña tefvīz eyledüm her ḡālede a’lemsin
Beni n’eyleyseñ eyle tek ḡapuñdan eyleme merdūd

ḡadīmī mazharum envā’-ı luṭf u ‘avnine yā Rab
Degül vaşfi ne deñlü sa’y idersem ḡābil-i maḡdūd

Edā-yı şükrine olmam yine bir vech ile ḡādir
Pey-ā-pey eylemede secdeler bā-eşḡ-i ḡün-ālūd

Çü tefvīḡuñla oldı nām u şānum Yāver İbrāḡīm
N’ola bu faḡru faḡr ile olursam ‘āleme maḡsūd (41b)

18. [fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün]
ḡaldum ālām ile künc-i Ġamda yā Rab eyle şād
Eylerem destüm saña şubḡ u mesā dā’im Ġüşād

Eyledi kālā-yı ‘işum ceyš-i Ġuşşa tārmār
Pādşāḡlar pādşāḡısın Ḥudāyā eyle dād

Eyledüm pür defter-i ‘işyānı gerḡı cürm ile
Likin itdüm luṭfıña küllī senüñ ben i’ timād

Faḡr-ı ‘ālem ḡürmetine cürmümi ‘afv eyleyüp
Vir murādum ḡılma yā Rabbi beni sen nā-murād

Dil virelden Yāverā bu pīre-zen dünyāya āḡ
Gün-be-gün olmaḡda ekdār u Ġamum ḡayfā ziyād (72a)

19. [mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün]
Ne meyl-i bezm ider gönüm ne el-ān sāza mā’ildür
Cemāl-i Ḥaḡ dinür āḡ bir mişāl olmaza mā’ildür

Baḡar mı murĠ-ı dil dām-ı cihāna dāne-i dehre
Semā-i ‘aşḡ-ı Mevlā’da ‘aceb pervāza mā’ildür

Bu şaḡrā-yı tevekkülde gerekmez hem-dem ü rehber
Enīn ü āḡı besdür şanmañuz dem-sāza mā’ildür

FiĠān-ı sūznāküm Ġuş iden āşufte-i ḡübān
Disün ḡoy Ġam degül bir dil-ber-i ṭannāza mā’ildür

Zülāl-i ‘aşḡ-ı pāki nüş idelden Yāver-i şeydā
Ne rāzın fāş ider ḡālā ne keşf-i rāza mā’ildür (40b, 71b)

⁴ Biz taksim ettik/bölüşürdük. (İsrā, 17/31; Zuhruf, 43/32)

⁵ Yoksulluk övüncümdür, ben onunla övünürüm. (Hadis)
19/3-1 hem-dem: yāver (40b, 71b tashih)

19/3-2 Enīn ü āḡı besdür: Mişāl-i ḡays-ı şeydā (40b, 71b tashih)

20. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Ey şabâ var mı peyâmüñ söyle cânân kıandedür
Kıandedür ol dil-ber-i mümtâz-ı devrân kıandedür

Seyr-i bağ-ı nâza çıkmaz gâlibâ ol gül-ı izâr
Güş olmmaz oldı feryâd-ı hezârân kıandedür

Hum tehi câmlar şikeste duhter-i rez nâ-bedîd
Yâr ayağ mı başdı sâkı bezme rindân kıandedür

Kıldı ol deñlü beni âzürde sevdâ-yı vişâl
Bilmezem ey bü'l-heves dil kıandedür cân kıandedür

Biñde bir ancak düşer tab' a bu şî'r-i pāk-edâ
Yaz hemân al kilki Yâver deste dîvân kıandedür

Buldı tâ ol rütbe zihnum nazma isti' dâdı kim
Bâkı'ye itmeme tek-â-pü Vehbî el-ân kıandedür

Arz iderdüm belki gâhî böyle nev eş' arımı
Muhlîşasâ şâ' ir-i üstâd-ı zî-şân kıandedür

Ol ferîd-i aşr ü yekke-tâz-ı meydân-ı sühan
Ayna almaz Şâ'ib ü Selmân'ı Hâkân kıandedür

Âlemi mânend-i nûr-ı dîde geşt itseñ henüz
Olmaz ey dil bu cihânda aña akrân kıandedür

Zerle yazsam şafha-ı sinemde evşâfın n'ola
Hem-çünân el-hağ bu kim mîr-i sühan-dân kıandedür
(Malakekam: söz götürmez, diyecek yok)

Hağ Teâlâ'ya emânet ola her rüz u mesâ
Öyle bir nâzik-tabî' at pāk-iz'ân kıandedür (54b, 68a)

21. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Câm-ı la'lün nüş iden mestâne olmaz yâ n'olur
Zülf-i müşğînün gören dîvâne olmaz yâ n'olur

Yâd idüp eyyâm-ı vaşluñ künc-i ğamda tâ-seşer
Sînem üzre dîde hün-efşâne olmaz yâ n'olur

Dâmen-i küh-ı firâkı eyleyen mesken dilâ
Kaysveş dillerde ol efsâne olmaz yâ n'olur

Kişver-i kalbüm n'ola olsa hârâb-ender-hârâb
Bu cüyüş-ı ğamla âh virâne olmaz yâ n'olur

Eyle tağdîre havâle çekme ferdâ fikrini
Dime ey Yâver yarın âyâ ne olmaz yâ n'olur (73a)

22. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Rümili hîdmetçigile Yâver-i 'abd-i fakîr

20/2-1 gâlibâ: var ise (54b)

20/5-1,2 Hâylice hoş geldi Yâver tab'uma bu nev ğazel/Yaz hemân

al hâmeni destine dîvân kıandedür (68a)

20/10-2 el-hağ bu kim: mâ-lâ-keâm (54b tashih)

Şâd olur mı bilmem âh ey âşaf-ı rüşen-zamîr

Mevlidüm Rümili olmağla ne hâldür iştiyâğ
Olmıyor dilde zamânlardur ki güncâyış-pezir

Tâzelik eyyâmı gitdi köhne-dem oldum za'if
Eylemek kaç'ı mesâfe bendeñe ğayet 'asîr

Teng-desti ise şıkdı cânımı şol hadde kim
İtmemişdür sâha-i 'âlemde hiç bir küştî-gîr

Pend-i dost âzâr-ı düşmen imtinân-ı çâkerân
Dest-i ğamda itdiler ben kuluñi âhîr esîr

Zâr ile kalmam muqarrerdür bu deşt-i ğuşsada
Hızr-ı luţfuñ baña olmaz ise yâr-i dest-gîr (69b)

23. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

N'oldı saña söyle râzın ey dil-i şeydâ nedür
Böyle gizli gizli âh-ı süz-nâk âyâ nedür

Eylemezsün hiç tabîb-i rüzgâra hâlün 'arz
Var senün bir derdün ammâ bilmezüz aşlâ nedür

Sen de mi olduñ esîr-i bend-i târ-ı kâküli
Yoğsa bu şeb ol cüvân-ı nâzenîñün yâ nedür

Bakma pend-i zâhîde gel bî-emel eyler seni
Fehm ider mi yâ ol ahmağ maşşaduñ hâlâ nedür

Câm-ı aşkı nüş idelden rüz u şeb Yâver hele
Bilmez oldı hâb-ı râhat ekl ü şürb kaç'â nedür (71b)

24. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Bulayum dirseñ eger nağd-i rîzâ-yı Kird-gâr
Şem'-i istiğfâr ile eyle dilâ leyl ü nehar

Var ise sa'yün şavâf-ı Ka'be-i maşşûda ger
Gel gir ihrâm-ı niyâza cürmine kıl i' tizâr

Dâhil-i küy-ı me'al ol terk-i deşt-i ğaflet it
Kim bilürsün bârgâh-ı şihhat olmaz pâydar

Mâsivâdan geç Hudâ'ya eyle tefvîz-i umür
İtme bu âlâyış-ı dehr ile kaç'â iftihâr

Çünkü olduñ nükte-i el-fakru fâhrî'den habîr
Yâ nedür ârâyış-ı dünyâyâ zenneş i' tibâr

Aç gözün besdür amân gel diñle güş-ı cân ile
'Âmil ol bu nuş u pendüm ile ey dîvânevâr

Luţf idüp şermende tâ kim itmeye yevmü'n-nüşür
Baş açup dergâh-ı Hağ'da Yâverâsâ eyle zâr (70b)

⁶ Yoksulluk övüncümdür, ben onunla övünürüm. (Hadis)

25. [*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*]

Bu felekdür böyle qalmaz hoş bu demler de geçer
Eylesün Haq baña böyle ideni benden beter

Vādī-i hayretde nice qalmayam zār u zebūn
Şağ u şol eṭrāfum aldı ceyş-i ālām u keder

Sāḥa-i 'ālemde ol bī-mezheb ü dīne 'aceb
Qahramān-ı āh-ı sūzum bula mı bir kez zafer

'Ayna almazdum bu künc-i ğamda giryān olduğum
Görsem āh anı da bu bend-i belā içre eger

Seng ise de maḥv ider çekme elem bir vaqt olur
Yāverā sende iken bu zār ile āh-ı şeh̄er (74a)

26. [*mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*]

Göñül ṭurmaz yine bir dil-ber-i 'ālī-cenāb ister
Şebistān-ı cihān-ı 'aşqdur kim māh-tāb ister

Urup püşt-i semend-i sa' ye ey dil zīn-i ibrāmı
Ḥarīm-i Ka' be-i vaşl-ı dil-ārāya şitāb ister

Olurdum āh bī-minnet süvār-ı eşheb-i vaşlı
Rikāb-ı feyz ü iqbāle kemāl-i intisāb ister

Taḥammül itmege āzārına ol muğ-beçe şūḥuñ
Dil-i mestüm gibi ancak āña mest-i ḥarāb ister

Fünün-ı remz-i 'aşkı şerḥ iderdüm bāb bāb am mā
Mişāl-i sīne-i Yāver muḥaşşā bir kitāb ister (66b)

27. [*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*]

Ḥālī olmaz senden aşlā dār-ı kādī qaşr-ı mīr
Gālibā süfī degülsin *zūmi ğibben'* den ḥabīr

Gerçi sünnetdür ziyāret kim dinür evvāhda
Līkin ey aḥmağ degüldür böyle iksār-ı keşīr

'Arz ise 'ilm ü ḥulūsuñ neşr ü şī' rinden ğarāz
Kim oğur kim diñler anı şimdi ol emr-i 'asīr

Celb-i sīm ü zerse maqşad kāfī zū'l-minen ṭama'
Eyleme kendüñ ḥaḳīr itme aḥibbāñı faḳīr

Bir geçinmekse murād 'ālemde bu zillet neden
Yād it "naḥnü qaşemna" āyetin ey ḳoca pīr

Bes ḳanā'at gūşesin şimdengirü kıl iḥtiyār
Şanma rızḳuñ kesr ide Ḥallāk olan Rabb-i Ḳadīr

Şābit ol var i' tikāfında ḥadīş-i minn şebt
Saña bu bürhān ḳavīdür añlar iseñ hem Beşīr

Dergeh-i Haq'da bu günden aç başuñ kıl i' tizār
Fā'ide itmez yarın zīrā ki bu 'örf-i kobīr

Yāverāsā ol tevekkel dā'imā Mevlā'ya gel

Kim odur Vehhāb ü Rezzāk ü Kerīm ü bī-naḳīr (71a)

28. [*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*]

Heçr-i ruḥsāruñla künc-i ğamda kārüm āh u zār
Seng-i fūrḳatle şehā mir'āt-ı ḳalbüm ruḥına dar

İstemez dil bāğ-ı dehr-i sensüz ey şūḥ-ı cihān
Eylemez güleşende bülbül ğonçesüz gülsüz ḳarār

Līk vaşluñ vādī-i ümmīd-i dilde ey perī
Şāh-bāz-ı pençe-i maqşūda olmaz mı şikār

Tīz bulurdı fülk-i dil bu sāḥil-i kāma vüşül
Olmasaydı baḥr-ı 'aşḳuñda muḥālif rüzġār

Kişver-i luṭfuñda yā Rabbi nihān ḳıl Yāver'i
Ceyş-i ğam eṭrāfuñ aldı ger yemīn ü ger yesār (73b)

29. [*mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*]

Yine tūġlar çıkup bāb-ı şeh̄enşāhāmı beklerler
Ḥirām-ı rezmgāh itsün hele a' dāyı n' ecylerler

Degüldür tūġlar dökmiş şaḳuñ kitfine baş açmış
Meşāyīḥ-ı ṭarīḳatdur du' ā-yı nuşret ecylerler (131b)

30. [*mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*]

Bu nazm-ı müjde güftār-ı şeh̄-i şefḳat-nihādumdur
Seni vaşl ile şād itmek benüm ḳoçdan murādumdur

Cihān eفزün-ı ḥüsün olsun hemişe āftābāsā
Serīr-i dilde Yāver pādşāh-ı 'ahd-i dādumdur (127b)

31. [*mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*]

Beni bülbül gibi güyā kılan ğonçe-dehānuñdur
Kelāmum ṭūṭiveş cānā iden sükker-zebānuñdur

Gülistān-ı vişālinde temāşā-yı cemālūñle
Gehī ḥandān u geh giryān iden 'aşḳ-ı nihānuñdur (131a)

32. [*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*]

Ḳıbḳızıl dīvānedür fehm itdigüñ 'aşḳ çıkār
Āh ne ḥikmetdür bu süflī şandıġuñ fāyık çıkār

İḳtizā-yı devr ile ḥālā bu 'aşruñ kāzibi
Der-kenār olsa maḥallinden eger şādık çıkār (130a)

33. [*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*]

Dime zāhid añlayup bildiklerüm rāhib çıkār
Tārik-i meyl ü şanem şandıḳlarum rāġıb çıkār

İḳtizā-yı dehr-i dūn ile bu vaqtüñ şādıkın
Ḥayr-ḥāh-ı dīn ü devlet fehm iden kāzib çıkār (130a)

34. [*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*]

Ādemi şimdi tehī-dest añlayınca dir kibār
Ol eşekdür yaramaz bir işe ursan da semer

⁷ Ziyareti aralıklı (seyrek) yap ki sevgin artsın (ve sana değer verilsin). (Hadis)

34/1-2 Ol eşekdür yaramaz bir işe: Bir eşekdür ol yaramaz āña, Bir eşekdür yaramaz ol işe (tashih)

Atma Yâver bu kelâmı sen de pek yâbâna çün
Bâğbâna fâ'ide itmez draht-ı bî'semer (130b)

35. [mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün]
Mânende-i şeb mâ'il bir mâh-liķâyuz⁸
Encüm gibi tâ şubħa degin dide-güşâyuz

Biñ şâm-ı ğam-ı hecri ider rûz şerârum
'Aşķ 'âlemine encüm ü hürşid-i ziyâyuz

Baķmam felegün gerdiş-i ğam-perverine hiç
Mest-i heves-i devr-i mey-i câm-ı şafâyuz

Çün haţt-ı perî 'âşķ-ı didâr olalı biz
Mânend-i dilân beste-i ğisû-yı dü-tâyuz

Biz kesmezüz ümmîdümüzi Hâzret-i Hâķ'dan
Her şâm u şeh er muntazır-ı luţf-ı Hüdâ'yuz

Yâver ne 'aceb pey-rev isem hân-ı Kırım'a
Biz daħı silâşor-ı şeh-i mülk-i 'atâyuz (57a)

36. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
İstemem seyr-i gülîstân ol gül-i hândânsuz
'Aşķam ben 'âşķ olmam bir nefes cânânsuz

İdemem bu meclis-i 'âlemde bir dem tâ ezel
Sâķi-i şevķ-âzmâsuz bâdesüz hübânsuz

Ola mı kâşâne-i dil maķdem-i ğamdan tehî
Hânedân-ı şeh-r-i 'aşķam olamam mihmânsuz

Gâh cevri-yâr ile geh ta'ne-i ağyâr ile
Geçmiyor bir laħza 'ömrüm nâlesüz eğânsuz

Vireli Yâver gönül o şâh-ı mülk-i behcete
Uğradım bir tâze derde âh kim dermânsuz (67b)

37. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Bu midur ey sâķi-i gerdün bizüm ikrâmumuz
Şiše-i dil gibi pâre pâre kılduñ câmumuz

Şöyle mest itdi şarâb-ı miħnetün bezminde kim
Bilmez olduķ şimdi ķat'â şubħumuz aķşamumuz

Şahne-i tãli'le hâlâ ķarye-i maķşûdda
Âh niye müncer olur âyâ bizüm encâmumuz

Bir nefes zencir-i ğamdan itmedi gitdi hâlâş
Ger n'ola dîvâne olsa bi'z-zarûri nâmumuz

Hâmenün ibrâmıdır Yâver bu şî'r-i nâ-pesend
Diñle ister diñleme yoķdur saña ibrâmumuz (68b)

38. [mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]
Dağılmış tel tel olmuş zülfi kimler şâne-zen olmuş
Ki güyâ şırmadan murğ-ı dile dâm-ı fiten olmuş

Ķızarmış al al olmuş yanaķlar âteş-i terden
Fezâ-yı sine-i hüy-gerde bâğ-ı pür-semen olmuş

Hırâm itsün yine ol serv-i nâzum şahñ-ı gülşende
Reg-i berg-i harir-i yâsemenden pîrehan olmuş

O simin-ten mişâl-i cüy olduķça şitâb-âver
Güzergâhı zümürüdvüş ser-â-ser nev-çemen olmuş

Şabâ cânânenün sünbüllerinden şorsun ey Yâver
Dağılmış tel tel olmuş zülfi kimler şâne-zen olmuş (75b, 77b)

39. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Sine-i süzâna bî-hûde degül rîzân-ı dem'
Âteş-i 'aşķuñla yanmaķda gönül mânend-i şem'

Lem' a-endâz olsa hergiz haşre dek 'âlem n'ola
Âftâb-ı hüsnuñ ey meh virmede âfâķa lem'

Vuşlat eyyâmı ne hâlet olur âyâ 'âşķa
Kim ider tâ nüh felek feryâd u giryânun ne sem'

Şem'-i bezm-i 'âşķân olsa 'aceb mi mâh-tâb
Sâķiyâ meclisde çün dil-dâra bu şeb ola cem'

Câm-ı kâm almış olursuñ bezm-i 'âlemden hele
Ger bu dem bâzû-yıbahtuñ Yâverâ itmezse ķam' (73b)

40. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Bezm-i 'uşşâķa kaçan kim ol melek-rû ola cem'
Mâh-tâb olsa 'aceb mi sâķiyâ ol bezme şem'

Ol şeh-i mülk-i melâhatla ne dem hem-bezm olam
Seylveş çağlar ķomaz hâlümü 'arz itmeĝe dem' (131a)

41. [mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]
Baķar ve'l-hâşılı sim ü zere mânende-i şarrâf
Zamânun dilberanı diñlemez eyle gerek biñ lâf

Metâ'-ı vaşla sen de müşterisün ķıl hemân hâzır
Ki Yâver olmıyor göstermeyince tâ zer-i şeffâf (132b)

42. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Dâd-ı Hâķ dirlerdi evvel olsa da vezni hilâf
Oldı şî'rün adı bu hengâmda lâf-ı güzâf

Geçmiyor çün bir pula bu çâr-sûda Yâverâ
Eyle taḅ'un sen de ol bî-fâ'ide kârdan mu'âf

Aşlı faşlı yoķ imiş bî-hûde hiç çekme emek
Ħoķķayı kır kâğıdı at kilki eyle pür-şikâf (128a)

43. [mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]
Alurken dâ'imâ naķd-i şu'urum eyleyüp biñ lâf
Başumdan eksük itmez müşte-i cevriñ o bî-inşâf

⁸ Bu mısradâ vezin hatalıdır.

Yapılmış çizmeciden mestümi bilmem ayak başdı
Dü pâyum şokdı yek pā-būsa Yāver zāde-i ḥaffāf (131a)

44. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Ġam degüldür bu dil-i nā-kāma her bār ağlamak
Ḥaste-i hecre gelür elbetde nā-çār ağlamak

Āh kim bu meclis-i 'ālemd e y sākī hele
Cām-ı miḥnet ile şād olmağ da düşvār ağlamak

Ḳorḳarın bu āh u vāveylā ile bu hecr ile
Ḳaysveş bir gün mekānum ide kühsār ağlamak

Yā nice hep sūz-nāk olmasun eş' arum benüm
Bir nişāne yoğ feraḥdan dilde ḥiç var ağlamak

Ḥayretī üstāda Yāver çoğ nazīrem vardı līk
Ḳor mı bir dem kim ağız açmağa efkār ağlamak (74a)

45. [mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün]
Raḥm eylemiş ol kām-et-i bālā ḥaberüm yoğ
Almış eline destümi aşlā ḥaberüm yoğ

Mest eylemiş ol mertebede bāde-i ḥayret
Gelmiş ser-i bālīnūme ḥālā ḥaberüm yoğ

Ekmiş acıyup üstine hep rīze-i elmās
Zaḥm-ı dil-i bī-çāreme kat' ā ḥaberüm yoğ
'Arz itmege bir yer ḳo ḳomış derdümi gerçi
Dönmiş çabucağ giriye ammā ḥaberüm yoğ

Yāver yine şād şīve-i refṫār ile o şūḥ
Ḳılmış benī gōnlüm gibi şeydā ḥaberüm yoğ (67a)

46. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Ġamveş āyā bir ḥaḳīḳatlice yārān var mı yoğ
Bī-vefā yār-i meserret gibi olan var mı yoğ

Bāde-i ālām ile gördün mi ḥiç mānend-i dil
Sākīyā bu meclis-i 'ālemd e mestān var mı yoğ

Ey felek bilsem nedendür böyle hergiz imtinān
Devr-i menḥūsında yoğsa necm-i iḥsān var mı yoğ

Vāfir eyyāmdur dirīğā ḥāne-i ḳalbümde āh
Ġussadan ḥayfā kederden ḡayrı mihmān var mı yoğ

Her nefes her dem 'aceb bu gūşe-i efkārda
Yāver-i bī-çāreāsā zār u nālān var mı yoğ (71b)

47. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Gör ne ḥoş olmuş hele berf ile ḳılmış ittifāḳ
Gülşen-i 'ālemd e serviden umulmazken nifāḳ

Ṭurma Yāver vaḳtidür rāh-ı murāduñ git hemān
Ḳalb-i a' dā gibi zīrā ṫaşa dönmiş her bataḳ (132a)

48. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Olma ḥiç āzürde-ḥāṫır budur āyīn-i felek
Gāh olur ādem ḡanī gāhī zügürd ey Bākī Beg

Ḳıl hemān iḥlāş ile Feyyāz' a tefvīz-i umūr
Böyle gelmişdür gider dūnyā begüm tā ḥaşre dek

Raḥş-ı ḡamla sāḥa-i ḥūlyāda gezme bes yiter
Tekye-i şeh-r-i rızāda gel birez de çille çek

Renc-i şekvā ile bozma şavm-ı rüz-ı miḥneti
Ġayret it bayram yaḳındur ḳuşaḡuñ çek eyle pek

Ol tevekkel Yāverāsā çekme ferdā fikrini
Var her 'usrūñ yūsri aşlā eyleme bir dürlü şek (68b)

49. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]
O şūḥuñ mübtelā-yı 'aşḳ-ı nā-çār olduḡuñ gördük
Giriftār-ı şikenc-i zūlf-i dil-dār olduḡuñ gördük

İden ḥ'ābı ḥarām āşüfteḡāna pister-i ḡamda
Nücümāsā hele her gice bī-dār olduḡuñ gördük

Başar mıydı ayak bu bezm-i germ-ā-germ-i 'uşşāḳa
O ser-ḥoş-ı mey-i nāzuñ kadeh-kār olduḡuñ gördük

Olurken ḥande-zen efsāne-i Mecnūn u Ferḥād' a
Kemend-endāz-ı āh-ı deşt ü kühsār olduḡuñ gördük

Bu pākīze-zemīn āşār-ı Rif at Begdür ey Yāver
N'ola tanzīr idersem 'arz-ı eş' ar olduḡuñ gördük (74b)

50. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]
Felek āyā nedür bu miḥnet ü zillet neden bilsek
Ya āḡyāra nedür bu 'izzet ü rif' at neden bilsek

Beni luṫfūñla mesrūr eyledün mi yoğsa bir demde
Nedür ey çarḫ-ı zālīm bize bu minnet neden bilsek

Reh-i küy-ı dil-ārāyı nice feh m eylesem āyā
Göz açdurmaz baña bu girye-i fūrḳat neden bilsek

İdince yār ile āḡyāri hem-meclis ḥayālümde
Gelür ol dem baña bir başḳa keyfiyyet neden bilsek

Dimiş vaşl ile şādān eyleyem gerçi seni cānān
'Aceb Yāver saña bu raḡbet ü şefḳat neden bilsek (71a)

51. [fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]
Geçiyor 'ömrümüz ey dil meded eyvāḥ diyerek
Nic' olur hecr ile ḥālüm nic' olur āh diyerek

Nazar itmekdedür eflāk-i ümīde (?) çeşmüm
Ṭoḡa mı burc-ı vişālden 'aceb ol māḥ diyerek

Vire mi mīve-i maḳşūdumı naḥl-ı emelüm
Göre mi dīdemüz ol günleri nā-gāḥ diyerek

Gire mi destüme dāmānı o şūḥuñ 'acabā
Dökerek eşkümi sürsem yüzüm ey şāḥ diyerek

Ṭutagör rāh-ı tevekkel yolını ey Yāver
Ḳişi maḳşūdına lā-büd irer Allāḥ diyerek (72b)

52. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Gülşen-i bâğ-ı sühanda bülbül-i şeydâ mısûñ
Bilmem ey dil yoħsa âyâ fütî-i güyâ mısûñ

Degme bir naħl-ı ma' ânide tenezzül eyleyüp
Âşiyân-sâz olmaduñ yâ meşreb-i ' anķâ mısûñ

Hergiz itdüñ hāmemi cām-ı leţâfet ile mest
Bezm-i mazmün u edâda sâķî-i ma' nâ mısûñ

Olmaduñ ğitdi şadefâsâ ğüşâde herkese
Baħr-ı bî-pâyân-ı ' uzletde dür-i yek-tâ mısûñ

Sende kalmışdur bu meydân-ı belâğat yoħsa sen
Yâver İbrâhîm bin Hacı Yûsuf Paşa mısûñ (55a)

53. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]
Ĝam-ı haţî ile gönli bî-mecâl itmez de n' işlersüñ
O şûħuñ vuşlatın emr-i muħâl itmez de n' işlersüñ

Derünüm kılca kaldı mümiyânı fikrin itmekden
Ne çâre yâ hayâl-ender-hayâl itmez de n' işlersüñ

Bu dîvân-ı muħabbetde yiridür turma ey dil gel
Ki ħâl-i zârı tafşîlen maķâl itmez de n' işlersüñ

Mücevher sâğar olmazsa da lâ-büd neş'e baħş eyler
Bu bezm-i meyde câmuñ bir sıfâl itmez de n' işlersüñ

Nazîre ħazret-i Muħliş Bege gerçi degül ħaddüm
Ĝehî Yâver birez ' arz-ı kemâl itmez de n' işlersüñ (55b)

54. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]
Şabır itmez de n' eylesüñ ğam u dünyâyâ n' işlersüñ
Taħammül itmeyüp de ķahrına ħâlâ ya n' işlersüñ

Bilür yoķdur dilâ derd-i derünüñdan senüñ ğünkü
Bu bî-hüde fiğân ile düşüp ğavğâyâ n' işlersüñ

O şûħuñ säyesi olsun ırâğ olmaz iken gözden
Düşüp Mecnünveş kühsâra ki şaħrâyâ n' işlersüñ

Görem mi ol ğünü bu künc-i târîk-i firâķ içre
Diye ol zülf-i ' anber bu dil-i şeydâyâ n' işlersüñ

Olurdum vâlî-i şehri Merâm o şâh dise bir kez
Bu İbrâhîm bin Hacı Yûsuf Paşaya n' işlersüñ (72b)

55. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Ey felek besdür yiter nâlân u giryân eyledüñ
Başuma âlâm ile dünyâyı zindân eyledüñ

Künc-i miħnetde esîr itdüñ beni n' itdüm saña
Kârumı şubħ u mesâ hayfâ ki eğğân eyledüñ

Fürķat-i yâr ile kılduñ eşķümi mânend-i Nîl
Pîr-i Ken' anveş mekânüm beytü'l-aħzân eyledüñ

N' eyledünse eyledüñ ey sâķî-i devrân hele

Cām-ı ğamla meclis-i ' âlemde mestân eyledüñ

Hâme-i âhuñla levħ-ı çarħa Yâver yazmağa
Böyle âteş-pâre şi' ri nice iz' ân eyledüñ (73b)

56. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]
Teveccüh kıl Hudâ'ya kıoy ğam-ı dünyâyı n' eylesüñ
Şarâb-ı ' aşķ ile mest ol kıurı ğavğâyı n' eylesüñ

Kitâb-ı ğuşşayı diñletdüñ ez-ber ħ' âce-i dehre
Çü bildüñ aşlı faşlı yoķ o bî-ma' nâyı n' eylesüñ

Vişâlî dâmenin ğördüñ ki virmez Leylî-i maķşûd
Melâmetle ğezüp Mecnünveş şaħrâyı n' eylesüñ

İdüñ bir ħırķa-i şad-pâre vü bir ğüşe-i ' uzlet
Ki ' anķâ-meşreb ol dîbâyı ger zîbâyı n' eylesüñ

Ĝudâ'dur Erħam u Rezzâķ olan bî-şübhe ey Yâver
Bu ğünde hoş ğörüp vaķtün ğam-ı ferdâyı n' eylesüñ (2b, 72b)

57. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Kimisinüñ ey felek yârin vefâdâr eyledüñ
Kiminüñ aħvâlini fürķatle düşvâr eyledüñ

Kimini vuşlatla şâd itdüñ firâķ ile kimün
Dürlü dürlü derd ile ' âlemde bîmâr eyledüñ

Kimisin cām-ı mey-i miħnetle mestân eyleyüp
Kimisin de bezm-i ' âlem içre hüşyâr eyledüñ

Kimisin ol rütbe şâd itdüñ ki bî-ħadd bî-ķıyâs
Kimisinüñ kârın ifrâţ ile efķâr eyledüñ

Besdür ey Yâver amân bu şi' r-i bî-ma' nâ ile
Oķuyan ger diñleyen yârânı bî-zâr eyledüñ (73b)

58. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]
Dil-i virânemüz itdüñ bugün âbâd hoş geldüñ
Ki teşrifüñle kılduñ Yâver'i dil-şâd hoş geldüñ

Ne yeller esdi eyâ bu dil-i maħzûni şâd itdüñ
Şafâ geldüñ hele ey Mâħir-i üstâd hoş geldüñ (128a)

59. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Olmadum ğitdi dilâ ben sırrına maħrem senüñ
Ĝörmedüm şâd olduğın ' âlemde ħiç bir dem senüñ

Başladuñ ħaġt-ı kelâm itmeklige Yâver yine
Var ise eţrafuñ almış gibi ceçş-i ğam senüñ (130b)

60. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]
Meleksin yâ perisin diyerek ger olsa vaşşâfuñ
Yalandur sözleri hep zâhid-i ğod-bîn ü leffâfuñ

Nazar kıl taḅ' -ı Yâver işte bir mecmü' a-i kübrâ
Ki yazdı kil-k-i âh ile nice evrâķ evşâfuñ (131b)

61. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Nic' olur mestlik göreydüñ lîk dem o dem degül
İçdügüm şandır felek bezminde cām-ı Cem degül

Sākıyā itme bizi üftāde-i çāh-ı emel
Cām-ı kevşer ' aynuma gelmez benüm zemzem degül

Öyle merdem kim bu şāh-ı aşk-ı yārda pençeme
Kāhramān u Sām taḥammül eylemez Rüstem degül

Fıkr-i Leylā-yı vişāl ile o Mecnūnam ki ben
Cāygāhum olsa ger kūh-ı belā hıç ğam degül

Hırka vü tacı daḡı kılsam ' aceb mi ber-ṭaraf
Yāver İbrāhīm İbrāhīm bin Edhem degül (59b)

62. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Şanma māder-zād ben bī-çāreyi ebkem degül
Dil bu tenbākū-yı ğamla mestdür sersem degül

Sen piyāleyle yürüt sākī hemān meh-rūları
Hiç dime mir'āt-ı İskender ya cām-ı Cem degül

Sāğar-ı zer olmasun māni' degül olsun sıfāl
Başka ' ālemdür o ' ālem pır mey-i a' lem degül

Derdümi şerḡ eyler idüm n' eyleyüm ammā ki āh
Belki sırrum fāş ide kāğıd kalem maḡrem degül

Kim dimiş estağfirullāh sevdiğüm la' l-ı lebün
Derdüme bi' l-ḡāşşa em yā bi' l-fi' il merhem degül

Atma yābāna mürüvvet eyle kıl gāhī nıgeh
Yāver' ün şı' ri efendüm öyle pek de kem degül (60a)

63. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Ey vezīr-i nām-dār ey āşaf-ı re' y-ı cemīl
Nāmdaşlar cedd-i Aḡmed ya' nī İbrāhīm Ḥalīl

Ka' be-i kūyuñ ṭavāfa eyledüm şol ḡadde sa' y
Baḡt-ı bed olmadı ammā n' eyleyem Yāver delīl (128a)

64. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Geçdi ' ömrüm ḡaylī dem bir yār-ı hem-dem bulmadum
' Arz-ı aḡvāl idecek bir şūḡ-ı maḡrem bulmadum

Gāh āh-ı sūz-nāküm māni' oldı geh sirişk
Derdüm izhār itmege cānāna bir dem bulmadum

Buldılar hep ḡaste-i ālām-ı çarḡ olan devā
Ey ṭabīb ' ālemde bir ben derdüme em bulmadum

Neş' esin fehm itmeden daḡı ider maḡmūr-ı ğam
Bāde-i bezm-i cihān nūşında ' ālem bulmadum

Sākıyā bu çār-sū-yı dehr içinde şad-hezār
Cām buldum gerçi ammā sāğar-ı Cem bulmadum

Eyledüm mānend-i Yāver vāfir eyyām cüst-cü

Tekye-i devrānda künc-i ' uzleti kem bulmadum (73a)

65. [mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün]

Āyine-i ḡurşīd-i münevversin efendüm
Bu ḡüsn ile meh-rūlara serversin efendüm

' İsā ğibi iḡyāda demün ' aşık-ı zārı
Bu şafḡada bir rüḡ-ı muşavversin efendüm

Olmaz niçe biñ kām-ı cihān müjde-i vaşluñ
Yoḡ miş ü nazīrün sen o gevhersin efendüm

Ṭākat mı kodı bende levendāne baḡışlar
Yaḡmaladı ' aḡlum hele n' eylersin efendüm

Mānende-i Yāver n' ola bülbül daḡı dirse
Ḥaḡḡā ki gül-ı taze semen-bersin efendüm (75b)

66. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Ḥañçer-i ḡün-rīzi olsa n' ola dem-sāzum benüm
Ḳatdı cānlar cānuma ol şūḡ-ı mümtāzum benüm

Ḳangı gül-zārı temāşāğāh-ı nāz eyler ' aceb
Oldı dāmen-der-meyān serv-i ser-efrāzum benüm

Evc-i istiğnāda cevlanuñ kıyās itmek teḡī
Meşḡ pervāz-ı ḡümā eyler o şeh-bāzum benüm

N' eylediyse eyledi girdi ' uruḡ-ı dil-bere
Söyledi bintü' l-ineb maḡfice hep rāzum benüm

İstemem zülfi dil-ārāya şabā dest urmasun
Yāverā bu çār-sūda yoḡdur enbāzum benüm (76a)

67. [fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

Nice bir derd ile nālān olalum
Nice bir hecr ile giryān olalum

Nice bir eyleyelüm nāle-i ğam
Ki yiter gāḡice ḡandān olalum

Varalum meclis-i dil-dāra birez
Mey-i vuşlat ile mestān olalum

İre bir gün ola tīr-i maḡşūd
Açalum sīneyi ' uryān olalum

Yime Yāver ğam-ı dehri bir dem
Gele kim fāyıḡu' l-aḡrān olalum (67b)

68. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Yoḡ iken ' aşk ile Mecnūnveş ' ālemde aḡrānum
Görinmez çeşmüne Leylī-şıfat bu şān u ' ünvanum

Pür oldı ḡubbe-i ' ālem şadā-yı keḡ ü nālemler
Dimez mi şāhid-i maḡlab yine lebbeyk sultānum (133b)

69. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Ol emānet Ḥazret-i Allāh' a ey ' ālī-maḡām
Devletün ' ömrün ziyāde eylesün Rabbü' l-enām

Düşmenün olsun bu miḥ-ı ḥaymeāsā rūz u şeb
Başı taşda cismi ḥākde ipi boynunda müdām (144b)

70. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]
Ḥudāyā n'ola āyā bilmezem ḥāl-i diger-günüm
Ki bende saña lāyık bir 'amel yok nefse mağbunum

Ḳapuñda bir siyeh-rū 'abd-i 'āciz bendeñem senden
'İnāyet olmaya kim şād ide bu ḳalb-i maḥzūnum (38b)

71. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Yā İlähī sen 'alīmsin senden iḥsān isterem
Ḥālüm ancaḳ sen bilürsin derde dermān isterem

Gerçi ben 'āşīde yüz yoḳdur niyāz itmeklüge
Līk Settārū'l-'uyübsın luṭfuñ el-ān isterem (38b)

72. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]
Baña bir ṭālī' -i nā-şād olur mı Yāverā bilmem
Dil-i vīrānemüz ābād olur mı Yāverā bilmem

Güzel eş'ār-ı pāk ile zebān-ı tāze nazmīle
Cihānda giderek üstād olur mı Yāverā bilmem (128b)

73. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]
Baña bu ṭālī' -i nā-şād olur mı yār 'aceb bilmem
N'olur ālāyiş-i kevn ile āḫer kār 'aceb bilmem

Cihānda Yāverā ḡam çekme ḥāşıl cümle maḳşūduñ
Dime Ḥaḳ'dan olur mı ḥiç kerem iḳşār 'aceb bilmem (129a)

74. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Gerçi dā'im olmaḡa 'ālemde şādān istemem
Līk böyle zār-ı bisyārīde her ān istemem

Ḥāne-i ḳalbümde var iken ḥayāl-i nev-cüvān
ḡam gibi yārān-ı bī-iz' ānı mihmān istemem (131a)

75. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Kārumı āh u fiḡān iden Ḥudāyā ağlasun
Olmasun ḥiç şādmān ha ağlasun ha ağlasun

Bu meserretgehde giryān u melül iden beni
Gülmesün bir demde ḳaṭ'ā ağlasun ha ağlasun

Öyle bir derde esīr olsun ki āh bir vech ile
Bulmasun dermān eṭıbbā ağlasun ha ağlasun

Güşe-i miḥnetde ḥālī olmayup nālāndan
Dinmesün şeb ü rūz aşlā ağlasun ha ağlasun

İsterem olsun o bī-raḫmı Ḥudā'dan ḥāşılı
Rū-siyeh dünyā vü 'uḳbā ağlasun ha ağlasun

Yāver'i maḥzūn iden bu dem dü 'ālemde müdām
Şād-kām itmeye Mevlā ağlasun ha ağlasun (77a)

76. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Aldı işbu gün yine bir nev-cüvān
'Aḳlumu yek nazrada ḥālüm yaman

Dāne-i ḥāl ile murḡ-ı gönlümü
Dām-ı zülfünde şikār itdi ol ān

Egñine giymiş yeşil kemḥā vü naḡ
Güyyā inmiş semādan ḳudsiyān

Görelı o şūḫı ve'l-ḥāşıl hele
Dīdeden gıtmez ḥayālī el-ān⁹

Görelüm Yāver ne şūret gösterür
Bu şikest ola mı mir'āt-ı cihān (72a)

⁹ Bu mısradā vezin hatalıdır.

77. [*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*]
Kandesin ey nūr-ı ' aynum āh āyā kandesin
Kandesin bilmem ciger-pārem ki hālā kandesin

Oldı hicrānuñla her bir üstüñ-ānum dūr-bīn
Kağı menzilgāhı yavrum eyledüñ cā kandesin

Her biri müjgānumuñ hecrüñle oldı dūr-bīn
Kağı menzilgāhı kılduñ ' Ābidīncā kandesin

Māderinüñ açduğı dāğ olmadan merhem-pezir
Sen de itdün sīneme bir dāğ peydā kandesin (2b)

78. [*mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*]
Turur yok qarşuna yek-tā süvāram hālīdür meydān
Murād üzre hemān at tut elinde top ile çevgān

Levendāne nedür bu at sürüşler nīze silkişler
Miyānda seyf-i hūn-rizūñ kemerde hānçer-i bürrān

Nedür bu Rüstemāne na' ra-i cān-süz pey-der-pey
Ne sende Kahramānı bu bağışlar ey şeh-i hūbān

Nedür çin-i cebīn ile semend-i nāza mişvārlar
Görüp ' uşşāk-ı zārı şah-rehde vālih ü hayrān

Olup mest-i mey-i naḥvet nedür bu cünbiş-i nekre
Egüp destārın ebrüya nedür bu perçemüñ efsān

Nedür vaqt-i gāzab her bir tekellümde kuşūr āyā
Nedür sende bu teng-meşreb nedür bu şive-i fettān

Bu hod-bīnlik nedür āyā gurūr-ı hūsn ile hālā
Görinmez çeşmüñe ' ālem yoluñda olsa da ḫurbān

Senüñ ' ālemde Yāver bir şenā-h'ānuñ iken dā'im
Neden bu rütbede pā-māl-ı cevri olmaḫ neden şāyān

Çü imānuñ bilürsin nişfidur inşāfı inşāf it
Nesin gördüñ nigāh-ı dürdan ḡayrı anuñ el-ān (60a, 69b)

79. [*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*]
Gülşen-i behcetde gerçi bir gül-i ḫandānesin
N'eyleyüm ey ḡoñçe-leb ammā ki pek bī-gānesin

Bir nigeñle eyledüñ hayrān-ı lā-ya' kıl beni
Ġamze-i mestüñ gibi zālīm ḫatı fettānesin

Murğ-ı nāzum evc-i istiḡnāda pervāzuñ nedür
Āşiyān-ı vaşla gelmez süñ ' aceb ferzānesin

Hīç şebīh itsün mi tūbā kāmētüñ dil ' ar' ara
Bāğ-ı ' ālemde nazirüñ yok hele bir dānesin

Yaz ḡazeller ḡāhice gel şā' irāne ba' d-ez-īn
Dimesünler saña Yāver mā'il-i efsānesin (66b)

80. [*mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*]

Yine faşl-ı bahār ile olup ' ālem bahā gülşen
Cihānı eylemekde sūk u terḡib-i şafa gülşen

Çekildi cū gibi ' uşşāk mevc-ā-mevc seyrāna
Hele döndi cināna hem-çü kūy-i dil-rübā gülşen

Bahār eyyāmıdur ' İdi mişāl-i ' āşık-ı şeydā
Göre mānend-i hūbān itdi teccid-i ḫabā gülşen

Fezā-yı sāye-i gülbün nişāne çetr-i şāhiden
Şafa-yı ḫātır-ı dehre olup ruḡşat-nümā gülşen

Gönüller bülbül-i şeydā gibi āvāre olmaz mı
Olupdur ḫudsiyān-ı ' adne daḡı şimdi cā gülşen

Terennüm-sāz-ı murḡān-ı çemen ḫandāndur güller
Gedāyān şayfiyeyi itdi pür berg ü nevā gülşen

Nihāl-i devletüñ ser-sebz ola gülzār-ı ' ālemde
Zebān-ı berg-i bisyār ile ḫılduḫça du' ā gülşen

Nigāh-ı luḡ āḡa-yı ' ulüvvü'ş-şāna mı mazhar
Nice buldı ' aceb bu mertebe neşv ü nemā gülşen

O zāt-ı mekremet-kāruñ o kān-ı luḡf-ı iḡsānuñ
Sürerdi bezmine yüzler bulaydı dest ü pā gülşen

Olurdu raḡne-i şayf u şitādan servveş āzād
Der-i iḡbāline itmiş olaydı ilticā gülşen

Hezārāsā niçe āzürde-i hār-ı cefā ḫab' a
Ki ednā iltifātıdur riyāz-ı cān-fezā gülşen

Ḥidivāmerḫamet-kārā ḫuluñ İbrāhīm Yāver
Yetimüñdür esirge bāb-ı luḡfuñdur aña gülşen

Efendüm bende-zādendür çerāḡ ibn-i çerāḡuñdur
Murādum vaşf-ı zātuñdur olunduḫça şenā gülşen (75a)

81. [*mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*]
Pirinc olmayup olsa ger pilavuñ n'ola bulḡurdan
Ki mevcūd kilerindendürdegül baḫḫāl-ı mesfurdan

Sifāl-i köhnedense daḡı küzeñ tābe-leb pürdür
Bilürsün ḫadrini yek kāse-i faḡfūr-ı mezkurdan

Olur şanma ḡamı selbe vesīle devlet-i dünyā
Ḥoluya uğrama ey dil kaçarken cüz'ī yağmurdan

Çü sen ḡāfil degülşen nükte-i *el-fāḫru faḫr*¹⁰den
Saña bes köhne şalın atlas u dībā vü semmurdan

Hemān dīvāne Yāverveş olup dā'im tevekkülde
Geçüp bu fikr-i dūr-ā-dürdan bu kār-ı pür-şurdan (73a)

82. [*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*]
Kām alurduḫ biz de bu bezm-i mey-i gül-fāmdan
Açdırurdu göz felek ḫ'āb-ı şeb-i ālāmdan

79/1-1 bir gül-i ḫandānesin: bī-mişl-i cānānesin (tashih)

¹⁰ Yoksulluk övüncümdür, ben onunla övünürüm. (Hadis)

Tutalum olsun mücevher olmaya çün leb-be-leb
Sâkiyâ bir pür sıfâl-i köhne hoş ol câmdan

Geh dem-i Ferhâd geh Mecnûn'ı yâd itmek neden
Ey dil-i şeydâ ne istersin geçen eyyâmdan

Hatt-ı kıyâs itmeme ruhsâr-ı yârda zülfveş
Kılmış etrâfuñ ihâta hâledür ahsâmdan

Güşe-i miñnetde nâlân itmesün de tek o şüh
Geçdik ey Yâver hemân ihşândan ikrâmdan (68a)

83. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]
İremem dirseñ kemâle ğafleti koy var pişin
Tekye-i şehri-i rızâda post-nişin ol post-nişin

Tut tevekkül dâmenin çek mâsivâdan destini
Şanma rızkuñ kesr ide hâşâ ki Rabbü'l-âlemîn

Tevbe kıl bes cürmüne ol rütbede tâ kim saña
Eylesünler ğıbtayı zühhâd reşki fâcirin

Çün bilürsün Hâk buyurdı Hâzret-i Qur'an'da
Hâzihî cennâtü 'adnî fedhulühâ hâlidîn¹¹

İtmesün şermende cehd eyle Cenâb-ı Kibriyâ
Şol zamân cem' ola Yâver evvelîn ü âhîrîn (70a)

84. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]
Hemân aġdâb-ı aġyârdan gönül âsüde-hâl olsun
Baña itdükleri çarhuñ aña kat kat helâl olsun

Elümden eksük olmasun da tek bu bezm-i âlemde
Mücevher sâgar olmazsa şikeste bir sıfâl olsun (131a)

85. [fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün]
Ey hatâ-püş-ı cihân mâlik-i mülk-i irfân
V'ey şeref-bağş u himem-güster ü nâdir-güyân

Luţfuña ġırralanan böylece işyân eyley
Cürmüm 'afv eyle senüñdür düşünilse işyân

Kul efendisine mağrûren ider n'eyleyse
Yâver-i dâ'î bilürsün saña 'abd-i fermân (144b)

86. [fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün]
Ey hıdîv-i himem-âlüd u hulûş-âveriyân
V'ey bihîn zât-ı kâdr-dân ü sühan-senc-i cihân

Hîç rüşen-güherân ğam mı çeker devründe
'Afv u inşâf u 'atâya dil-i şâfuñ gibi kân

Luţfuña ġırralanup cürm ider oldum geh geh
Bağma sultânüm efendüm saña Yâver çurbân (144b)

87. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

¹¹ Bunlar Adn cennetleridir, sürekli kalmak üzere buraya girin.
(Tevbe, 9/72; Ra'd, 13/23 ...)
84/2-2 olmazsa: olmazsa da (tashih)

Kerimâ kapuña geldüm recâ-yı 'afv ile el-ân
Ki oldı cürm-i bi-pâyân ile pür defter-i işyân

Saña kaldı benüm hâlüm be-hağğ-ı âyet-i Qur'an
Resülün hürmeti' çün eyle mağv 'işyânüm ey Ğufrân (38b)

88. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]
Bülbül-i şürideveş kalbüm n'ola her dem figân
Bağrumı kılmakda päre päre hâr-ı imtinân

Dili müdâm hecr-i yâr ile yatur mestânedür
Câm-ı şahbâyı baña 'arz itme ey pîr-i mugân (128b)

89. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]
Kıl nazar bir kez hele âyineye ey nev-cüvân
Sen de inşâf eyle var mı ğayrıda bu hüsn ü ân

Oluram dest-i temennâ ile gül-çîn-i vişâl
Gülşen-i ümmîdüme irmezse ger bād-ı hâzân (130b)

90. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]
Ço nâr-ı aşğ ile yansun ciger cânâ kebâb olsun
Mağaldür eşk-i hününüm dil-i meste şarâb olsun

Kimi Ferhâd olup 'âlemde aşğ ile kimi Mecnûn
Benüm de dâstânüm cild-be-cild vâfir kitâb olsun (130b,
132a)

91. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]
Ey şabâ bulduñ mı ruşşat dil-rübânuñ semtine
Aç baña varduñsa ol ğonç-dehânuñ semtine

Yok mağallî dimege hâcet iderdüm der-kenâr
'Arz-ı hâlüm varsa ger şâh-ı cihânuñ semtine

Câm-ı meyle lâ-büd eyledük birez def'-i kelâl
Varmaduk çoğdan dilâ pîr-i mugânuñ semtine

Şaydı bürrân idi dâm-ı zerle ammâ n'eyleyem
Uğradur mı tâlî-i büm ol hümânuñ semtine

Hem-nişist ol gel seg-i küy-i nigâr ile müdâm
Varma Yâver kâdrini bilmez cüvânuñ semtine (77a)

92. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]
Bu şeb aldı yine hüş u dil-i zârüm o meh-päre
Ne pek a'lâ yaraşmış mevc-efgen bu siyeh hâre

Kıyâs itme ser-i zer-zîver-i destâr-ı zîbende
Riyâz-ı nâzdan bir gül şu katmış çarğ-ı ruhsâre

Nihâl-i nâzenînüm bu hırâm-ı bağ-ı behcetdür
Çopar mı mîve-i vuşlat 'aceb kim 'aşık-ı zâre

Hemân bu sâhâda aġyâr çeksün dizginün yoğsa
Semend-i sa'yi hem-pâ olamaz bu âh-i reh-vâre

Benem bu deştġahuñ şimdi Yâver Kays-ı şeydâsı

Serümde lâne-sâz olsa n'ola murğân-ı âvâre (76a)

93. [mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]
Zen-i dünyâ kimünle gire bu şeb hacle-i kâma
' Aceb kimler yuyup kimler turur kim çoya hâmmâma

Yine tâc-ı zeri ber-ser yakınmış pâyına hınnâ
Giyinmiş düğme-i cevherle telli bir siyeh câme

Mü'ennesin diyüp şemse cüdâ olmuş kamerâsâ
Müzekkerlik ider da' vâ gelüp Bercis ü Behrâm'a

Kimünle hem-firâş olsa ne mümkündür şabâh itmek
O fertüte tabî'at olmamışdur hergiz ârâma

Gelüp giysün izâle eyledüm bikrin diyen Yâver
Mühyyâ ferve-i taşsîni kat kat bakmasun yama (76b)

94. [fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün]
Dil görelden hüsnuñi hayrân yine
Âh u zârı oldı mı pâyân yine

Zülf-i şeb-büyuñ hayâli olmada
Didede dilde ziyâd olan yine

Tîğ-i hicrân ile sînem pür-şikâf
Merhem-i vaşluñla kıl dermân yine

Bezm-i gamda hâlûme rahm eyleyüp
Ağlasa sâgar ' aceb mi kan yine

Bir şeh-i hüsne kul itdi Yâver'i
N'eyledise eyledi devrân yine (72b)

95. [fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün]
Dâ'imâ âzâr idersin bu dil-i pür-yareye
Derde uğradum degül kâbil senüñle çäreye

N'eyleyüm yâ dil virüp evlâd yok ensâb yok
Er kişi dünyâ didüğün bir çoca sehâreye

Âh idüp dögmekle gögsün baña gayret mi gelür
Dinleyin güşü kulağ tuttın mı hiç naqqâreye

Var git ey âdem işine ger severseñ Rabbini
Hâlûme koy dil uzatmağil bu ben bî-çäreye

Yâver'e bu hırka-i şad-pâre besdür hâşılı
Virmez anı aţlas ü dîbâya yüz biñ pâreye (71b)

96. [fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün]
Ârzü var çünki sende gitmege tağa çöle
İy'ce besle esb-i şabri çek gönül ağır çöle

Fî'l-i şeytândur hâzer kıl olma kârında ' acül
Her umür evkâtına merhündür encâm hayr ola

Üstüh'angîrolsa da eyle taħammül renc-i gam

Alma def' eyler diyü kalkan-ı şekvâyı çola

Ta'n-ı a' dâdan saña hiç gelmesün kaç' â melâl
Kim bilürsün kim meşeldür itdüğün herkes bula

Câm-ı şükri koyma Yâverveş hemân elden müdâm
Böyle bezm-i guşşada nânın bularsañ da küle (69a)

97. [mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]
Şabâ bizden hulus üzre selâm it cümle yârâne
Ki taħrîr eyle bir bir hâlûmi hep söyle merdâne

Olaldan sâkin-i şehri-i elem bir dem mi vardur kim
İdem taħrîr surh-ı eşk ile mektûb ihvâne

Şunaldan sâgar-ı pür-zehr-i hecri sâkı-i gerdün
Bu bezm-i guşşa vü gamda ne hüşyârum ne mestâne

Nice olmayam el-ân vâlih ü hayrân lâ-ya' kıl
Neler gördüm baqaldan âh neler mir'ât-ı devrâne

Felek sen dağı inşâf it taħammüli olur hergiz
Bu âlâm-ı hezârâne bu endüh-ı firâvâne

Sirişkümlerle cihânı gark-ı âb itmek midür maqşad
Neden geldi nedür aşlı sebep ne böyle giryâne

Devâmı yok dönersin serseri bir özge meczûbsın
Har u nâdân ile şâhib-kemâl ' indinde yeksâne

Hümâr-ı câm-ı ekdârûñ çekilmez öyle maħmûram
Ki rahm itse görüp hâlûm ' aceb mi pîr-i mey-hâne

Hele her hâlde her hâl ile ahvâl-i perişânım
Hemân kalmışdur ey Yâver netice luţf-ı Yezdân'e

Günehkâram egerçi pür-kuşûram ehl-i ' işyânam
Velîkin küllî vardur i' timâdum ' afv-ı Gufrân'e

İlâhî cümleden erham olan sensin meded rahm it
Mu'in-i dest-gîrüm ol kerem kıl baqma ' isyâne (72a)

98. [fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün]
Âh perenginiçapan ey gam bu yoldaşlık m'ola
Kıldı âzürde beni inşâf mı ' aşk olsun yola

Sâye-i menhüs ifrâtda gör çekdüklerüm
Hâne-i dilden kerem eyle birez de çık çula

Dâğ gibi sen bir vefâdâr-ı kadîmümken benim
İstinâd için revâ midür baqam şağa şola

Tartılır oldu bize ol kem ' ayâr-ı bed-meniş
Zâtı degmezken bu bâzâr-ı cihânda bir pula

Hâşılı bu vaz' -ı nâ-hemvâr bu ta' zîb ile
Gelse ' âlemden fütür-ı küllî Yâverveş n'ola (69a)

99. [fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün]
Ey şabâ varduñ mı âyâ dil-rübânûñ semtine

Gülşen-i behcetde ol gönçe-dehānuñ semtine

Oldı äväre kebüterveş havālandı gönül
Eylemez meyl-i nigāhi āşiyānuñ semtine

Künc-i zār-ı vaşl olurdu hāne-i virān-ı dil
Uğradur mı büm-ı fālī' yok hümanuñ semtine

Cām şevkıyla yine sākī iderdüñ def' -i gam
Varmadık çokdan o bezm-i pür-şafānuñ semtine

Ey semend-i şab' -ı Yāver añla söz tüt dizginüñ
Şahn-ı fahr ise de varma şā' irānuñ semtine (66b)

100. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
'Āşık isek mā' il-i mümtāz-ı hūbānuz hele
Hāk-i rehveş pāymāl olsağ da şükranuz hele

Ol gül-i bāğ-ı tarab' arz-ı cemāl itmezse de
'Andelībāsā ser-i küyında nālānuz hele

Hün-ı dille gerçi mestüz yād idüp cām-ı lebin
Bezm-i keyfiyyetde ammā reşk-i rindānuz hele

Virmesek ālāyiş-i dünyāya gam mı biz gönül
Dā' imā me' lūf-ı nuşu u pend-i pīrānuz hele

Pey-rev olduğ nağşī üstāda Yāver līkin yine¹²
Pek 'ayt itdük bu vādide peşimānuz hele (67a)

101. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Mevlevīveş döne döne dil semā' -ı gamda āh
Saña gerdün eyleyelden Konya şehrin cilvegāh

Sinemi dögsem kudümāsā ' aceb mi dem-be-dem
Ney gibi yakmağda bağrum sīh-ı hecr dil-i tebāh

Tā ezel bir baş açık āşuftegāndan olduğum
Kim bilürsün sen de aşlā istemez bākī güvāh

Hırka-puş itdi bizi çün bād-ı serd-i fūrkatün
Yok mı āyā bu faķire bir münāsibce külāh

Yāverāsā eylesem zikr-i Cemilūñ ger n'ola
Tekye-i 'aşkuñda şāhib-postam bī-iştibāh (68b)

102. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]
Müyesser eyle hayr ile merāmum dil-figār itme
Şu eyyām-ı mübārekde Hūdāyā gam-gūsār itme

Sevindür hil' at-ı luţfuñla ben maḥzūñi 'id içre
Meded bu āh u väveylāmı her dem bī-şümār itme

Saña ma' lümdur aḥvālüm efendüm biñ bir ismüñ' çün
Beni dünyā vü 'uķbāda zelīl ü şermsār itme

Yüzüm qarasına bakma du' āmı müstecāb eyle

Bu künc-i gūşsada şubḥ u mesā nālān u zār itme

Gülistān-ı murādum gönçesin yā Rab gūşād eyle
Nihāl-i ' ömrümi bād-ı elemle tārmar itme

Qoma şeh-rāhda irgür menzil-i maḥşūda sen yā Rab
Hābībün hürmeti' çün nā-murād ey Kird-gār itme

Aķıt hün-ı sirişküñ cüyveş var i' tizār eyle
Günāh u cürmüne kıl tevbe yād it iftiḥār itme

Çeküp el māsivādan eyle ' uzlet gūşesin mesken
Ki Hāk' dan gayrıya derd-i nihānuñ āşikār itme

Hemişe dergeh-i Hāllāk' a yüz tüt rüz u şeb Yāver
Şahn-ı rāz-ı derüñüñ ḥālka keşfe i' tībār itme (39b-40a)

103. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Dizginüñ çek yemme izhār-ı hüner her ānda
Görmedün mi bu yazılmış nüşḥa-i pīrānda

Çekme tob-ı lāfi Yāver çevgen-i rüşdüñle bes
Ḥaylī var dānişverān zīrā silāşşorānda (128a)

104. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Hırka-i şad-pāre besdür Yāver-i bī-çāreye
Virmez anı aḥlas u dībāya yüz biñ pāreye

Āftāb-ı hüsnü yārūñ lem' a-tāb-ı çeşm iken
Hiç baķar mı ' aşık-ı üftādeler meh-pāreye (2b, 127b)

105. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]
Degülken ḥār u ḥas lāyık ' acebdür kim gülistāna
İrer her kaḥre-i nā-çiz āḥir baḥr-ı ' ummāna

Hüdāyā eylemek sen āşaf-ı şāna degül ḥaddüm
Meşeldür mūr ider pāy-ı melaḥ ihdā Süleymān' a (144b)

106. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
Hiç düşer mi sen de inşāf it ' ulüvv-i şānına
Tā bu rütbe bī-vefālīk ' aşık-ı nālānına

Sinem olmışken hedef tīrine Yāver baķmadı
Ol kemān-ebrü çekildi gitdi Oķ Meydāmı' na (131a)

107. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]
İtme ḳurbān olayum bu cevri ben nālānına
Yok mıdur şimdi de ruḥşat büse-i dāmānına

' İd-i aḥḥādur ḥazer kıl esb-i nāzdan el-amān
Sīne-i Yāver senüñdür gitme At Meydāmı' na (131b)

108. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]
Gönül tā şubḥa dek yanmazdı nār-ı iştiyāk üzre
Döneydi vefk-i ümmidüm eger bir kez mezāk üzre

Olurdum meclis-i maḥşūda bī-minnet dilā väşil
Kılaydı neş' e-i cām-ı merāmum bu siyāk üzre (131a)

104 Rubā' i (2b)

104/1-2 anı: -(2b)

¹² Bu mısradā vezin hatalıdır.

109. [mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]
Dem-â-dem artmada dilde şehâ efgân gitdükçe
Sirişk-i çeşm-i hasret oldı bî-pâyân gitdükçe

Qadeh kıan ağlasa sâkı'ı aceb mi bezm-i fûrkatde
O bî-rahm ü cefâ-cü oldı hün-efşân gitdükçe (131a)

110. [mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]
Kimi esrâr-ı gam keyfiyle hayrân oldı gitdükçe
Kimi câm-ı meserret ile mestân oldı gitdükçe

Ahıbbânun bulındı her biri bir başka 'âlemde
Hemân dîvâne Yâver özge seyrân oldı gitdükçe (130b)

111. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Konya'yı ey mîr-i zî-şânım idelden cilvegâh
Mevlevîves dil semâ'-ı zârda hecrünle âh

Tekye-i fûrkatda âhir eyledün cün hırka-püş
Koyma bârî ser-bürehne isterüz sende külâh (130a)

112. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Şormaüz bir dürlü aşlâ hîç hâl-i Yâver'i
Uğramış bir köhne evle âh kim derde seri

Kâbil-i süknâ degül lâkin ne yapsun çâre ne
Şatsa da olmaz alan lâ-büd virür sonra geri

Kim *lidü li'l-mevti vebnü li'l-harâb*¹³ eyle şahîh
'Âmil imiş yapıduran haqqâ degülmüş serseri

Elli yıl çaylakveş çağursa ger nâdî harâc
Büm-ı şüm ola meger kim aña kuzgun müşteri

Vaş olunmaz her cihetde hem degül mümkün beyân
Olmamışdur böyle bir ev devr-i Âdem'den beri

Haylice itmiş muşanna' sa'y üstâd-ı fenâ
Üç yüz altmış beş deri var on sekiz biñ manzarı

Geh gelür dîvâra karşı kıblesi geh revzene
Geştiveş her semte döndürdükçe bâduñ şarşarı

Her mekâmı sâyeden 'ârî güneş hengâm-ı şayf
Berf ü bârânı şitalarda belanuñ ebteri

Âteşi âbı gubârı bâdî haqqâ hep tamâm
Müctemi' dür bil netice anda çâr-ı 'unşurı

Bundan idrâk kııl hemân sakfın ne hâlde olduğın
Görünür tâ yatduğum yirden Zuhalde Müşteri

Kaşd-ı nüş-ı âb idersem gicelerde içdüğüm
Tas içinde eylerem seyrân necm-i Ülkeri

Geçse üstinden eger murgân düşer vaqt-i duhâ
Yüklüğinden tâ derün-ı mağzene zıll-ı perî

Ġalibâ eyler temâşâ kıoca varınca beni
Kaldurup ser tahtalardan küfli paşlı egseri

Tâ kim ol deñlü harâb ögsürse pekçe bir kışi
Şalınur salıncağasâ başka başka her yiri

Güyyiâ yir deprenür itmez niçe müddet karar
Gezse sür'atle eger üstinde mürun aşğarı

Tahte-i keştî-i Nüh ile kesilmiş tahtesi
Dâ'imâ eyler ifade turma âvâz-ı deri

Vâfir eyyâm ırğadâsâ avcı kullanmış işe
Aldayup şeytân gibi mi' mâr dîde a' veri

Var kıyâs eyle esâsı kanğı vaqt olmuş olur
Eylemiş 'azm-i cehennem 'aşr-ı Şeddâd dülgeri

Fareler yir yir deliklerden bakup seyr itmede
Hâllerince şanki istihzâ ider ben ahkârı

Bir taraftan kıılmada rencide bunlar da beni
Fîl kadar var habbede hünzîrlarinâh ekşeri

Nân ü ni' met şöyle tursun deprese bir kez dehen
Kurtuluş yok olmayınca destine tâ şeyş-peri

Ol kadar açdur ki bulsa evde ol mel'ünler
Yir kıomaz bir sâ'ate on beş şahanla lengeri

Kaldı bir seccâde hâmdâ ol da biñ yirden yama
Sürdiler hurca kıamu yorgânı yaşıdı kımderi

Koymadı zâd u zeğâ'irden kilârda dânesin
Şimdi añlaşıldı ahurda zülûf-i 'aşğarı

Bu gidişle zannum oldur kim hele kıalmaz tehi
Şağ da kıoymaz hep yemezse enf ü güş-ı çâkeri

Hâşılı muhkem metin 'add itdügün dîvarinuñ
Üstine kıoysañ taħammül eylemez bir süngeri

Bağçesinde köşkıne nisbet görenler bi'z-zarür
Kaşr-ı Kayser 'add ider zindân-ı Baba Ca'fer'i

Şanma havzı bezm-i gamda sâkı-ı gerdün baña
Kılmış amâde mey-i miñnetle pür bir sâğarı

Ez-kazâ yaksañ eger mañbah ocağın rüzgâr
Odunuñ dañı atar kıafa degül hâkisteri

İssilikde añla var ol rütbede hâmmâmı kim
Külhanından neşr olur dünyâya berd-i zemheri

Kurnası mânend-i kıubbe şerha şerha çâk çâk

110/1-2 meserret: neşât (tashih)

¹³ Ölmek için doğup dünyaya gelirsiniz. Harap olmak için binalar yapıyorsunuz. (Hadis)

Sine dögmeklige hâzır parça parça mermeri

Şan hemân çâh-ı cehennemdür gezerler fevc fevc
‘Akrab ü mârlar çiyânlar anda olmışlar çeri

Ebr-i miñnetdür duhâmı zâ’il olmaz bir dem âh
Âteşinüñ her şerârı bir nüñset ahteri

Ya kömürden vaqt-i sermâ çekdüğüm zañmet nedür
Yalıñız bir odaya yıtmez sekiz biñ kañarı

Derd-mend huddâm ise dir birbirine şubha dek
N’işleyinñonduñ meded v’ey ne yañon galk hemşeri

Giderin ben gayrı turman bil unuñ bitdi işüm
Soñ toruñ lâzım degül ağamuzuñ sım ü zeri

Dâbbe-i bî-raht u bahtın Tuna şatveş akmada
Kışda şiddetden sirişki yazda şikletden deri

Añla añurında bundan seyl ü çamuruñ hemân
Dünda yutdı dîve beñzer dançalalık bir çâkeri

Olmaz eksük bir nefes her yüzden ekdârı hele
Nañs ile kurmuş binâsın bânî-i kem-ahteri

Cüst-cü kılsañ netice ser-te-ser bu ‘âlemi
Görmemişdür böyle virân kimsenüñ çeşm-i teri

Bir nazîri yoğ ki cüz’î küllî teşbîh eylesem
İşte baykuş işte ev gördüm diyen gelsün beri

Hâne-i kalbe kıyas itsem de olmaz kim bunuñ
Belki ta‘mîr ile mümkün ola tarz-ı âñeri

N’idelüm Mevlâ’ya hâmd olsun şabırdureñsebi
Gerçi yoğdur hânenüñ ‘âlemden bundan bed-teri

Çün buyurmuşdur nebi *çş-şabru miftâhu’l-fercc*¹⁴
Hağ Kerîm’dür böyle qalmaz lâ-büd olur diğeri

Bir binâ ma‘mûr olur mı tâ kim olmaya harâb
Var her ‘usrüñ yüñri çün kim gam yimem şimdengeri

Hâzret-i Bârî hemân eksüklüğüñ göstermesün
İde dâ’im devlet ile çâre-sâzum serveri

Öyle bir server ki şahrâ-yı elemden Hızrveş
İrgürür küy-ı merâma günde yüz biñ muztarı

Şânına lâyıq dinürse ger bu dîn ü devletüñ
Hayr-h’âhı pâk mümtâzı ricâlüñ ekberi

Nîm-nigâhı rehber-i iklîm-i sa‘y-i bendegân
Beyt-i maşûda delîli nazra-i luğ-âveri

Bâ-tecellî eylemiş bî-reyb ü şek Hayy-ı ebed

Anı hayrî’n-nâs olan nuğ-ı Resûlün mañzârı

Ya‘nî serdâr-ı kerîmi rüy-ı arz-ı re’fetüñ
Âsmân-ı himmetüñ hürşidveş meh-peykeri

Mîr-i iştabl-ı şehenşeh Muştafa Beg kim odur
‘Arşa-i cüduñ yegâne şeh-süvâr-ı bih-teri

Râyet-i iqbâline cem‘ olsa n’ola h’âşş u ‘âmm
Şimdi oldur bâ-himem mülk-i mürüvvet dâveri

Mağz-ı hayr itmiş muşaşşal Hağ vücüduñ ‘âleme
Bî-kesânüñ dest-gîri derd-mendüñ yâveri

Çâre-sâzâ dil-nevâzâ dâd-kârâ müşfikâ
Ey cihân-ı re’fetüñ yek-tâ hamiyet-güsteri

Renc-i gün-â-gün-ı dehr itdi beni zâr u zebün
Çekdüğüm derdüñ efendüm işte dilli defteri

Üstüñvân-gîr oldı yoğ şabra tañammül el-amân
Hañçer-i gamdur degüldür bu tañibüñ nişteri

Bir tarafdân ta‘n-ı a‘dâ bir tarafdân pend-i dost
Eyledi ser-sâm u ser-gerdân bu kalb-i muğberi

‘Uğde-i kâm-ı dilüm qalsun mı böyle nâ-sicill
Sen iken bu ‘âlemüñ müşkil-güşâ-yı meñhari

Rahm u himmet kıll ki her hâlde saña hâlüm ‘ıyân
İtme muğhik düşmene dostu bu ‘abd-i kem-teri

Dâmenüñ tutmuş qadîmî bî-riyâ bir dâ’iñüm
Şidğ u ihlâş ile sebkat eyleyüp sâ’irleri

Nîk ü bed böyle bulıduğ çâre ne gayrı senüñ
Lâyıq-ı pâ-mâl-ı akrân eyleme ben añkarı

Besdür ey Yâver bu deñlü ba‘d-ez-în eyle du‘â
Nice bir taşdı‘ idersün ol merâhim-perveri

Tâ ki ber-pâ ola nüh tākı sarây-ı ‘âlemüñ
Bula qandîl-i kevâkib ile zîb ü zîveri

Kâh-ı iqbâli hemîşe rahñeden ‘ârî olup
Hânman-ı devleti âfâtdan olsun berî

Her umûrında ola dâ’im refîkı ‘avn-i Hağ
Her huşuşında ola tevfiğ-ı Mevlâ rehberi (134a-136a)

113. [mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün]
Niçün Begkoz’a gelmezün kirâs âvâmidür şimdi
Buyur ey çeşm-i bādāmum Boğaz seyrânıdır şimdi

Kenâr-ı cüyü dil-cüdur müheyyâ şevk-ı gün-â-gün
Şafâ kesb eyle her yalı leb-â-leb kânidür şimdi

N’ola burc-ı cümelden seyrin itse şems-i rindânüñ
Ki şem‘-i bezmi meh nuğl-ı kuzu biryânıdır şimdi

¹⁴ Sabır, zaferin anahtarıdır. (Hadis)

Yine kırtal kıanad itsün giyüp kerrâkesin yârân
Süzülsünler gehî Kuzğuncuğ'a devrânıdır şimdi

Görinmez vâfir eyyâmdur ahibbâ gâlibâ Yâver
Dıraht-ı müntehâ-yı sayevermihmânıdır şimdi (76a)

114. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]
Şubh-ı rüz-efzün-ı feyz-â-feyze virmem o şebi
Ola yârün sînesi sînemde ağzımda lebi

Mey güzer itmez gelüdan âb-ı hayvân olsa da
Nuql-ı bezm olmazsa cânânunı lebi yâ gâbgâbi

Mest olduqça füzün itmekte cevri dil-rübâ
Teng imiş minâ-yı mey gibi 'aceb kim meşrebi

Sen baña püskürme beñli bir rağışdan vir haber
Kim su 'âl eyler sipihra senden âyâ kevkebi

Ol silâşor-ı cihân-dâriyum esb-i tab' uma
Eyledi ta' lîm-i refâr-ı selâset eşhebi

Öyle şâh-en-şeh ki dîvân-ı cihâna Yâverâ
Maqla' -ı iqbâl ü şevketdür zamân-ı atrebi(75b)

115. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]
Kendüñe dâ'im virüp mânen-d-i zen ârâyişi
Yağşiden mi 'add idersün böyle kâr-ı fâhişi

Besdür oğlan bes bu hod-bînlilik birez de it hiçâb
Hâddini bil aña kalbinden gider gıll u gışı

Şanma bu hezli mezâkı ma' rifetden ey sefîh
Dime kim ol baña maşşûş oldu bilmez her kişi

Añlamaz yok anı ammâ irtikâb itmez kim ol
Çün degül kendin bilen 'ârî olan âdem işi

Mîvedâr itmekse maqşad bâğ-ı vaşluñdan eger
Çayra var şat Yâver'in yok aña hergiz h'âhişi (69a)

116. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]
Ol kıadar nüş eyledüm sâkı mey-i gül-fâmını
Tâ getürdüm yâd-ı dehr-i duna Cem eyyâmını

Eyledük nev-rüz-ı 'aşkı bu şeb-i yeldâda biz
Sen müneccim nâra yaq var aya vir aqkâmını

Bülbülâsâ oldu murğ-ı dil hezârân nağme-senc
Gülşen-i hüsnüñde gördükçe o gül-endâmını

Gâlibâ aldı cüvân-ı tab' umı bintü'l-ineb
Gör müdâm ol qaşpenüñ kulkul-ı şu ibrâmını

Şağne-i tâli'den el-hâşıl kıadâre dilde kim
Gördi Yâver böyle bir bî-imtinân ikrâmını (77a)

117. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]
Dest-i hayyât piçede âyâ nedür bu şındı mı
Birbirine yoğsa bend olmuş dü seyf-i Hindî mi

Destgâh-ı sîñede kesmez kıumâş-ı vuşlatı
Bilmezem bu âh-ı bî-endâzededen incindi mi

Açıcaq ölçer biçer idi metâ' -ı râzumuz
Çırpı-ı rağm ü tebaşır-ı vefâ çalındı mı

Bağrumı deldi atup mâñende-i hışt ignesin
Şeh-levendüm ben de bilmem derzi mi yâ cündî mi

Aqlas-ı çarğa değışmem dir iken Yâver niçün
Kâle-i nazmum atar yâbâna bu kırpındımı (76b)

118. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]
Öper var mı tudağun sâğar-ı billürdan gayrı
Kim eyler bûs-ı destün kâse-i fağfurdan gayrı

Kimün var Zühresi gül-geşt-i bâğ-ı vaşl olup hergiz
Temâşâ-yı ruğun eyler nigâh-ı dürdan gayrı

Müheyyâdur buyur bu bezm-i germ-â-germ 'uşşâka
Ney u şanbûr u kemân duğter-i engürdan gayrı

O rütbe haste-i hecrün ki bir saqr olsa da itmez
Ümîd-i cünbiş-i şıhhat dil-i rencürdan gayrı

Nedür bu vahşet-i nekre çevirdün mi yüzün yoğsa
Efendüm söyle cânım Yâver-i mecbürdan gayrı

N'ola düşdükse biz de ey Felâhi kıayd-ı tanzîre
Kıatı çok pey-revün var Râğib-ı destürdan gayrı (50a)

119. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]
'Âşık oldur almaz 'aşkuñ 'aynına encâmını
Kaysveş 'âlemde Mecnün itmeyince nâmını

Küh-ı çarhı eyler ol yek tîşe-i âh ile deşt
Eylemez Ferhâdâsâ taşâ şarf ikdâmını

Süz-ı 'aşk ile idüp her şem' -i dağım iltihâb
Şubh-ı rüz-efrüzdan fark eylemez aqşamını

Öyle mestdür kim çalar bu bezm-i gamda başına
Ger şunarsa sâkı-i gerdün dağı Cem câmını

Yâverâsâ tâ-seğher her şeb pey-â-pey inledüp
Ötdürür güm güm şadâ-yı âhı çarğun bâmını (70a)

120. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]
Şalın seyr-i gülistâna bahâr eyyâmıdır şimdi
Miyân-ı bülbülânda güft-gü hengâmıdır şimdi

Sürür zencîrini şanmağ gezer Mecnün olup cular
Sürer dâmân-ı şahrâya yüzün bayramıdır şimdi

Muhtî-i vaşla şal n'ola gerek gül herçi belâbil
Dilâ fülk-i merâmun forsa bir eyyâmıdır şimdi

118/4-1 olsa da itmez: eylemez olsa (tashih)

119/3-2 eylemez aqşamını: itmez aşla şâmını (tashih)

‘ Aceb mi alsa pervāz-ı edādan tūṭı-ı ṭab‘ um
Yine bir eşm-i cādūnuñ şıkār-ı dāmıdır şimdi

uşūrın Yāverā ‘ afv eylesün erbāb-ı dāniş kim
Bu şı‘ r-i nā-pesendüm ḥāmenūñ ibrāmıdır şimdi (67b)

121. [fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn]
Tārik-i pervāz-ı evc-i kūy-ı ḥūbān ol yūri
Bes yiter ‘ ankā gibi bī-nām bī-nişān ol yūri

ekme bu renc-i ḥumār-ı cām-ı bezm-i māsivā
Nūş-ı şahbā-yı tevekkül eyle mestān ol yūri

Na‘ t-ı gülzār-ı Resūlullāha şarf eyle demūñ
Būlbūlāsā zākır-i ezkār-ı Sūbhān ol yūri

Virme dil fertūte dūnyāya şaķın gāfil me-bāş
Uğrama irk-āb-ı mekre pāk-dāmān ol yūri

Aṭlas-ı arḥūñ yiter rengine aldandūñ yiter
Yāverā şimdengirü gel ḥırķa-pūşān ol yūri (70a)

122. [fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn]
ocalık bükdi belüm şanma sefid-riş itdi
Eşer-i nāzile-i ğuşşā ‘ aceb iş itdi

Yāverā eyledi n’eylerse hele āḥir-i kār
Sitem-i gerdiş-i gerdūn benı derviş itdi (64b, 127b)

123. [mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn]
Kenār-ı cūda bezm-i ‘iş u nūş eyyāmıdır şimdi
Bahārdur tazedden taze balık hengāmıdır şimdi

urup bu şaḥn-ı ḥūlyāda yine dolāb-ı maşşūdı
Gönülveş ‘ aşık-ı ser-geşteler bayrāmıdır şimdi (128a)

124. [mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn]
Bahārdur Sitanbul’un şafā āvānıdır şimdi
Kirās faşlı uzu devri boğaz seyrānıdır şimdi

ekilmez mi ya inşāf it hele ey pīr-i mey sen de
Ki nuķl-ı bezm olan alkān tekirbiryānıdır şimdi (128a)

125. [mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn]
Kenār-ı cūya gel köhne bahār eyyāmıdır şimdi
uzu vaķti degül ammā balık hengāmıdır şimdi

Elūñ ek naḥl-ı ḥūlyādan meded bu bāğ-ı sevdānuñ
Yudılmaz mīvesi şabr ile gāyet ḥāmıdır şimdi (128a)

[KITALAR]

1. [mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn]

Ḥaṭālardan emīn itsün hemişe zāt-ı zī-şānuñ
Terakķide idüp iķbāl ü ‘ ömrūñ Ḥazret-i Mevlā

Süre kesb-i meserretle yüzün dāmānuña dā‘im
Efendüm ‘ abd-i memlūk-i adīmūñ Yāver-i şeydā (129a)

2. [mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn]
Efendüm ‘ āmmeye luṭf u kerem maşşūs-ı zātuñdur
Ḥudā göstermesün eksüklüğüñ bu bendeñe aşlā

Nigāh-ı luṭfa mażhar eyle me‘yūs-ı merām itme
Der-i devlet-me‘ābuñda uluñdur Yāver-i şeydā (144b)

3. [mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn]
Nice dönmez bu māh-ı rüze Yāver ‘id ü nevrüza
Ki imsāk-ı kerem itmez efendūñ āşaf-ı dānā

Cihānı eyledi sīr ni‘am-ı tā-be-gelū luṭfi
‘ Aceb mi şevķ-i rüze ṭutsa ger dūnyāyı ser-tā-pā (127b)

4. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

‘ Arz-ı hāl-i bendeñe eyle kerem kıl bir nigāh
Pāy-ı rahş-ı luţfuña yüz süregeldüm serverā

Devlet-i iqbālün efzün ide Mevlā şubh u şām
Ger olursa derdüme senden olur ancağ devā (145a)

5. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Bañā göstermesün eksüklüğün bir laḫza sulţānum
Temenni eylerem Ḥağ'dan derünı ey kerem-mu' tād

Budur dergāh-ı luţfuñdan efendüm mağşadum hālā
Nigāhuñla müşerref ola şı' r-i Yāver-i dil-şād (144b)

6. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Āşafā bu 'abd ü memlūk-i qadīmün Yāver'e
Ḥamdülillāh gösterüp bu günleri Rabb-i Mecīd

Şāhid-i dil-cüy tevfiğ eyledi 'arz-ı cemāl
Oldı bu 'idüm efendüm ḫağ budur 'id üzre 'id (132a)

7. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

'Ālem-i rü' yādur ey gāfil ḫağīkatde cihān
Līk bu rü' yāyı bir ta' bīr ider nā-yābdur

Gerçi eşyā hep mu' abbirdür lisān-ı hāl ile
Ḥāb-ı gāflet vaşf olunmaz bir 'acāyib ḫābdur (3a, 39a)

8. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Tevsen-i mağşudı bir dürlü degül rām eylemek
Çifte ḫavfindan iderken uç konağ birden firār

Şimdi parmağ ile gösterse n'ola 'ālem beni
Himmet-i 'ālünle urdum zīn-i şevç oldum süvār (129a)

7/2-2 vaşf olunmaz bir 'acāyib: bir 'acāyib vaşf olunmaz (39a)

8/2-2 şevç: kām (tashih)

9. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Kişiye gerçi cennettür ne şübhe hānesi lîkin
Muvâfîk ise ehl-i beyti ceypi pür ise bâ-zer

Ma'âzallah ki ey Yâver olursa ger bunun ' aksi
Olur kat kat aña kaç' r-ı cehennemden dağı bed-ter (133b)

10. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Yâver İbrâhîm Bin Hacı Yûsuf Paşa kuluñ
Luţf u ihsānuñ ümîd eyler niçe eyyâmdur

Çün buyurduñ ' arz-ı hâlün der-kenâr olsun da gel
Şânına lâyıķ olan sultānumuñ in' âmdur (129b)

11. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Hırkası peşmîne-gün ammâ ki merğüb ' andelîb
Mâr bu nakş-ı kabâ ile ' aceb bî-i' tibâr

Telḡ u şîrîn birbirine zıdd-ı kâmil olmagın
Ef' î vü bülbül miyânında ' adâvet âşikâr (130b-131a)

12. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Umûrum saña tefvîz eyledüm her hâlde yâ Rabbi
Ki ma' lüm-ı sa' âdetdür benüm hâl-i diger-günüm

Ümîdüm budur ey kân-ı kerem ancak Cenâbuñdan
Libâs-ı ' afv ile şādân ola bu kalb-i maḡzûnum (38b)

13. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Ne hâcettür saña takrîr ü ta' rife zebānumla
Ki ma' lüm-ı şerîfüñdür derünüm gerçi birünüm

Yaḡup yandurmada bu peşşe-i ḡam şubḡa dek cânım
Nesîm-i luţf ile şād it Ḥudâyâ kalb-i maḡzûnum (38b)

14. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Sâ' at-i ihsânla sultānum efendüm dâ' im ol
Şād u ḡandân eyledüñ ben kuluñı ḡadden birün

Rüz u şeb ez-cân u dil çokdan temennî eylerem
Gün-be-gün sâ' at-be-sâ' at olsun iḡbâlün füzün (129b)

15. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Ġâlibâ ḡavz-ı Ḥalîlullahdur kim menba' ı
Nüş iden bu âbı tercîh itmede tesnîmden

Yâd idüp rûḡ-ı şehîd-i Kerbelâyı ey ' atâş
Zemzemâsâ mâ al iç gel ' ayn-ı İbrâhîm' den (139a)

16. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Pây-ı esb-i luţfuña yüz süregeldüm serverâ
' Arz-ı hâl-i kuluña eyle kerem kıl bir nigâh

Devlet-i iḡbâlün efzün eyleyüp rüz u leyâl
' Âleme eksüklüġün göstermesün aşlâ İllâh (145a)

17. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Ka' r-ı deryâda dağı kılsam hezârân cüst-cüst
İrmeye bir dürr-i dil-ḡâh-ı merâmum gözüme

Neyveş açmakta tene sūrâḡı senc-i cevri-i yâr
Daġlar n'ola taḡammül itmese dil-süzuma (130a, 131b)

18. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Yetişmiş bir cüvân olmuş göre o tıfl-ı nev-reste
Şaḡın ey dil miyânında bucaġından bu çağında

Nice kana şerîk oldu ḡazer ol ḡamze-i ḡün-rîz
Budur pendüm saña dâ' im gözün aç tüt ḡulaġında (130a)

19. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Mevsim-i germ-âbedüşdi maḡdem-i şehri-i şiyâm
Ḥaḡ hemân tākāt vire şâ' im olan az' aflara

Teng-destîveş şıka şâyed ki rûze Yâver' i
' İd iderdüm âh şimdi ' âzim olsam bir yere (133a)

20. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Ol şafâlarda efendüm her nefes her dem hemân
Bâd-ı ümmîdüñ şimâl-i feyz-i Feyyâz' dan gele

Lâyıķ-ı şānuñ mıdur bu Yâver-i ' abd-i ḡadîm
Böyle hengâm-ı emelde ḡâ' ib ü ḡâsir ḡala (144b)

21. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Hemân dergâh-ı Ḥaḡḡ' a tüt yüzün şubḡ u mesâ Yâver
Şaḡın râz-ı derünüñ ḡalka keşfe i' tibâr itme

Aḡıt ḡün-ı sirişküñ cüyveş var i' tizâr eyle
Günâh u cürmüne ḡıl tevbe yâd it iḡtîḡâr itme

İdüñ kendüne ' uzlet ḡüşesin bâ-iḡtiyâr mesken
Ki Ḥaḡ' dan ḡayrıya derd-i nihānuñ âşikâr itme (38b)

22. [fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

Bundan idrâk eyledüm ' indinde merğüb olduġum
Râġibâsâ bir vezîre ḡılmadıñ isâl beni

Çün muḡabbet dirler itmez şirketi aşlâ ḡabül
Añladum şimdi efendüm kendümi ben hem seni (129a)

23. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Du' â-yı devletün vird-i zebānumdur benüm şimdi
Efendüm müstedâm ol devletünde her işüm bitdi

Mişâl-i şâhid-i maḡşûd başdum baġruma derḡâl
Tamâmen bendeñeol naḡd-i ma' hüd-ı ' atâ dikdi (130a)

24. [mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

Pelâs-püşdadur ḡüsn ü ḡulḡı şîrîni
Ḥabâ-fürüz-ı zamānuñ nedür bu âzârı
(pelâs-buş: eski abaya, çula bürünen, fakir)

İder bu ma' nâ-yı rengîni Yâverâ taşdıḡ
Bu ḡülşenün nazar eyle hezâr ile mârı (132b)

25. [mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

Kişiye cây-ı ḡurremdür egerçi hānesi ammâ
Muvâfîk ise ehl-i beyti etrâfi perestâri

Hudâ göstermesün Yâver olursa ger bunun ‘ aksi
Olur müştedd anuñ bî-şek gamı âlâmı efkârı (133b)

26. [mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün]
Efendüm mesnedinde dâ‘im ol iqbâl ü ‘ izzetle
Bu Yâver ‘ abd ü memlûkine ihsân olınan geldi

Mişâl-i şâhid-i maqşûd başdum bağruma derhâl
Tamâmen destüme degdi o naqd-i şâygân geldi (130b)
[MATLALAR]

1. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Olsun ey leb-teşne çana çana iç mağz-ı şifâ
Fî-sebîlillâh şehîd-i Kerbelâ ‘ aşkına mâ (139a)

2. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Gel gel iç olsun be-ħaqq-ı sâkı-i kevşer şifâ
Ĥazret-i rûh-ı imâm-ı Kerbelâ ‘ aşkına mâ (139a)

3. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Leb-be-leb sîne-be-sîne olsa cânânum bu seb
Def -i ġam eylerdi Yâver belki sulţânım bu şeb (155b)

4. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Meh-i rûze gelicek âh ile yârâna kebâb
Didi şimdi bize rindân gibi bî-gâne şarâb (155b)

5. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Luţfuña ol dem felek eyler idüm ben iltifât
Kılmayayduñ ger Sikender‘den dirîġ âb-ı ĥayât (155b)

6. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Raĥt-ı cevherle sezâdur saña bu dem çat-be-çat
Gel süvâr ol Kahramân‘a işte âmâde at at (155b)

7. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Eylesem ey dil n’ola o şâh-ı ĥübân ile baĥş
Vaĥt olur gâhice mür eyler Süleymân ile baĥş (155b)

8. [mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün]
Be-ħaqq-ı Seyyidü’l-kevneyn be-ħaqq-ı leyle-i Mi‘râc
Kıpundan ġayrı kıpuya Ĥudâyâ eyleme muĥtâc (155b)

9. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Her ne deñlü çehreñi kılsañ efendüm baña kec
Şanma kim ben ġam çekem eş-şabru miĥtâhu ‘l-ferec¹⁵ (155b)

10. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Dilde sâkı olmaya âmâde çün nuĥl-ı feraĥ
N’eyesün bezm-i çemende elde pür olmış kadeĥ (155b)

11. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Ol ĥadar ‘ uşşâka nâz itmekde bulmuş kim rüsûĥ
Sâyesine daĥı ĥuramaz öğredür cevri o şûĥ (155b)

12. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

Ĥılmaduñ ĥiç bu dil-i maĥzûnumı bir kerre şâd
Dâd feryâd ey şeh-i bî-dâd elinden dâd dâd (155b)

13. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
İtmedüñ bir dem dil-i maĥzûnumı luţfuña şâd
Yoĥ mı inşâfuñ felek feryâd elinden dâd dâd (155b)

14. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Ĥâk-pâyından olur mıydı ĥuluñ bir dem ba‘îd
Bend-i mâni‘ den âzâd itseydi ger baĥt-ı pelîd (155b)

15. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Fâ‘ide eyler mi olsañ ‘ ilm ü dânişle vaĥîd
Baĥt-ı Yâver olmasa ol ister ‘ aşırında ferîd (155b)

16. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Sen hemân aç eyle evvel kâle-i şıdĥuñ mezâd
Bulnır elbet aña bir müşteri‘ şanma kesâd (155b)

17. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Sen hemân açup metâ‘-ı şadefin eyle mezâd
Şanma bu bâzâr-ı deĥri müşterisiz yâ kesâd (155b)

18. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Gel şabâ luţ it ĥaber vir nev-cüvânım ĥoş mîdur
Ĥülşen-i behcetde ol serv-i ĥurâmân ĥoş mîdur (155b)

19. [mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün]
Kişinüñ rızĥımı çünki viren Ĥallâĥ-ı ‘ âlemdür
Tabaşbuş eyleyen ġayra ne sersem aĥmaĥ âdemdür (155b)

20. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Şanma ‘ aşkıñda gönül dervîş-i Mevlev‘ ĥânedür
Şem‘-i ruĥsârûnda per yakmış o bir pervânedür (155b)

21. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Ben gibi bir ‘ aşık-ı üftâde cânâ var mîdur
Sen gibi bir dil-ber-i ra‘ nâ da ĥâlâ var mîdur (156a)

22. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Baĥmıyor devlet gelince ‘ âkil ü şeydâ mîdur
Dîde-i baĥtum gibi âyâ o da a‘ mâ mîdur (156a)

23. [fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]
Ĥallâĥ-ı zülfüñde dil dervîş-i Mevlev‘ ĥânedür
Şem‘-i ruĥsârûnda şanma per yaĥan pervânedür (156a)

24. [mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün]
‘ Araĥ-rîz oldı meclisde ĥicâbından kadeĥ Yâver
Meded al sâķiveş deste sifâli bâdeden sen ver (157b)

25. [mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ülün]
O şûĥuñ saña ‘ âlî-himmeti var
Dilâ gözler zamânuñ sâ‘ati var (79b)

26. [mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ülün]
Dime nâ-dân u câhil keşreti var
Ĥudâ‘nuñ bunda da bir ĥikmeti var (79b)

27. [mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün]

¹⁵ Sabır, zaferin anahtarıdır. (Hadis)

Şakın şād olmamız şanma ‘ aṭā-yı şāha ḳalmışdır
Bizüm aḫvālümüz ancak hemān Allāh’a ḳalmışdır (80a)

28. [mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]
Tavāf-ı Ka‘be-i maḳşüdi şanmañ rāha ḳalmışdır
Bu yolda sa‘yümüz mümkin mi luṭfullāha ḳalmışdır (80a)

29. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Ditriyor dir dir teb-i ḡamdan dil ü cism-i nizār
Yok mıdır bir nüshā-baḫşā-yı şifā-yı rüzḡār (88b)

30. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Böyle bārānveş sirişkümlle budur ancak ümiz
Mīve-i maḳşüd ola bu bāḡ-ı ‘ālemde leziz (155b)

31. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Ben nice ruḫsāruñ idem āftābdan imtiyāz
Eylerem Ḥaḳ’dan aña fer ḡāyet eyle iḫtirāz (156a)

32. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Sīnemi dögsem n’ola cānāna itdüm keşf-i rāz
Dökilür elbetde şehbāzi şalınca ṭabl-bāz (156a)

33. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Bir nefes ey dil olamaz o şeh-i ḫübānsız
Gerçi ‘ālemde güzel çokdur belı lık ansız (156a)

34. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Virse ‘aşıḳa dilā büse ‘aceb mi ansız
Pādşāh-ı ḫüsn olan ḫiç ola mı iḫsānsız (156a)

35. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Serve söyleñ olmasun ḳadd-i nigāra dest-res
Rüzḡāruñ germ ü serdinden o āzāde teres (156a)

36. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Mars olup merdūd olurdu ol raḳīb-i dīvfeş
Zār-ı ümmidüm geleydi ikide birde düşeş (156a)

37. [mef‘ülü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ülün]
İtsem n’ola sen serv-i dil-ārāyı ferāmüş
İtdürdi ḡamum ḡulşen-i dünyāyı ferāmüş (156a)

38. [mef‘ülü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ülün]
İtsem n’ola bu tekyede yārāni ferāmüş
İtdürdi keder bizlere devrāni ferāmüş (156a)

39. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Şehriyār-ı ḡam idelden tekye-i şevḳum menāş
Oldı ezḳārum dilā hemvāre yā ḫayre’l-ḫalāş (156a)

40. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Ḳılma ḫālün Ḥātem olursa da ger insāna ‘arz
Eyler iseñ eyle ancak Ḥāzret-i Yezdān’a ‘arz (156a)

41. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Ḳorḳaram bī-şek yanar nāra semā isterse arz
Eylesem bir kerrecik sūz-ı derūnum saña ‘arz (156a)

42. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Ḡüşe-i miḫnetde şanmañ kim ‘abeşdür bu neşāṭ
Dil ḫayāl-i yār ile ḳılmaḳda her şeb iḫtilāṭ (156a)

43. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Çünki alduñ āftāb-ı ḫüsn-i yārdan irtifā‘
Söyle evvel ḳanḡı burc-ı ‘aşıḳa virmiş şu‘ā‘ (156a)

44. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Āftābāsā virürken sū-be-sū dil-dāde lem‘
Sāḳiyā ḳaldur meded şimdi ne ḫacet bezme şem‘ (156a)

45. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Sīnem üzre cevri ile cānān urursa n’ola dāḡ
Ey felek ḡam mı çekem ḫāşā baña dāḡ üsti bāḡ (156a)

46. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Şāh olan Mışr-ı melāḫat içre cānā gerçi çok
Lık Yūsuf daḫı olsa dilde senden ḡayrı yok (156a)

47. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Ḥāḳ-pāyına şabāḫdan varduḳ ammā bulmaduḳ
Ḳahve şürbünden geçüp bir içecek mā bulmaduḳ (156a)

48. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Yā ne var ey serv-ḳad ḳılsañ neşāṭa ḡāḫı sevḳ
Sāye-i luṭfuñda bir dem eyleseydük biz de zevḳ (156b)

49. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Ḳanlar āḡlaram ‘aceb mi derdümün pāyāni yok
Bir ḳızılbaş-zāde sevdim dīni yok imāni yok (156b)

50. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Nā-sezā mıdır sezā mıdır baḳar mı ḫiç felek
Cāhile ‘izzet virür nādāna rif‘at bī-emek (156b)

51. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Ḡülmümüz şād olmamız ey dil dime emr-i muḫāl
Bī-kesün ancak mu‘īni dest-giri zü’l-Celāl (156b)

52. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Ḡam yime ey dil bilürsün Ḥāzret-i Rabbü’l-enām
Çün buyurdi inni Allāhe ‘azizi zü’l-tikām (156b)

53. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Kārbān-ı şevḳumı yağma idelden düzd-i ḡam
Pā-bürehne ḳalmışam şāḫrā-yı ḫayretde bu dem (156b)

54. [mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]
Miyānuñ āḫ bir kerre der-āḡüş-yı vişāl itsem
Şārab-ı lā‘l-i nābindan yine def‘-i melāl itsem (156b)

55. [mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]
Beni zülfüñ gibi cānā perişān eyleyen sensin
Şeb-i tārik-i fūrḳat içre nālān eyleyen sensin (156b)

56. [fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]
Aḳçesin alma raḳībün didigümde ol cüvān

Didi ya almaz mı kâfirdeñ haracı şah olan (156b)

57. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

Yoğ dimem sinemde tîr-i cevruñ eylese nişân
Ey kaşı yâ rāhatü'l-insāni fî-ḥıfzı'l-lisān¹⁶(156b)

58. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Ferâgat gel bu hırka saña bes dîbâ vü zîbâdan
Felek ey dil geçirmezdin seni sen geç bu dünyâdan (156b)

59. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Devâsın ol virür derdüñ derüni iste Mevlâ'dan
Hâkîm-i muṭlağa yalvar dilâ geç vaz eṭebbâdan (156b)

60. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Şavulmam yüz çevürmem reh-güzâr-ı iştiyâkıñdan
Begüm kanlar aḳup ṭamlar ise çep çep bu hâkıñdan (156b)

61. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Ne mümkün fâriğ olmam mü-miyānuñ iştiyâkıñdan
Aḳup kanlar a zâlim ṭamlasa çep çep hâkıñdan (156b)

62. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Hazer ey dil miyânında bucağıñdan bucağıñdan
Baḳup ṭurma ṭolaş yan çizoḥünüñırağıñdan (156b)

63. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

Girmiş iken deste fırsat râygân
Öp elin sultānumuñ lâden hemân (156b)

64. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Yüzin göstermez iken şüretâderzi niçenâzdan
İdüp kâlâ-yı vaşlın şimdi ḳat ḳat ' arz açmazdan (81b)

65. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

İderken cevri bî-endâze derzî-beççemüz nâzdan
Metâ'-ı vuşlatı ' arz itdi ḳat ḳat vech-i açmazdan (81b)

66. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

Rağbet itmez şanma şaṭranca o gül-ruḳ nâzdan
Kârî hep ferzâne beydâḳ sürmedür açmazdan (81b)

67. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

Şanma ol şeh itmedi dîvāna rağbet nâzdan
Fehm idüp mazmûn-ı ' arz-ı ḫâlini açmazdan (81b)

68. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

Nüş idenler n'ola terciḫ eylese tesnîmden
Âb-ı zemzemdür aḳan mâ ' ayn-ı İbrâḫîm'den (139a)

69. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

Nüş ise maḳşad cihânda Kevşer ü tesnîmden
Gel al iç mâ zemzemsâ ' ayn-ı İbrâḫîm'den (139a)

70. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Ṭavâf-ı Ka'be-i maḳşûda pîr-i dil çeker arzû
Delîl olmaz bu yolda n'eylesün baḫt-ı siyeh bed-ḫü (156b)

71. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Gönül ne ḳayısı ister ne zerd-âlû ider arzû
Virürsen luṭf idüp ey bâğbân vir bâr-ı şeft-âlû (156b)

72. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

N'ola olmazsam eksük sâyeveş yanından ey gül-rû
Olur gözden irâğ olan gönülden de meşeldür bu (156b)

73. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

Ḳılma İskender gibi âb-ı ḫayâtı cüst-cü
Gel al iç rûḫ-ı şehîd-i Kerbelâ ' aşḳına şü (139a)

74. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Alurdum kâm-ı dil ' âlemde bî-minnet vezîrâne
Ṭuraydı ger o şah-ı ' âlî-şānum ' ahd ü peymâne (156b)

75. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Olur mıydı mey-i engür ile hiç kişi mestâne
Şunaydı sâḳî-i devrân eger leb-rîz-i peymâne (157a)

76. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Perişân-ḫâṭır olmazdum dilâ manend-i dîvâne
Ṭuraydı ger o zülf-i ' anber-âlûd ' ahd ü peymâne (157a)

77. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Dilâ düşmez idüm Mecnûnveş bu dest-i hicrâne
Ṭuraydı ol saçı Leylî eger kim ' ahd ü peymâne (157a)

78. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Şaḳın ey dil miyânında bucağıñdan bucağıñda
Ṭolaşdurma o ḫünînin yakınında irâğıñda (157a)

79. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Felek ḡarḳ eylese daḫı dilâ deryâ-yı iḫsâna
Ne mümkündür taḫammül eylemek âzar-ı nâdâna (157a)

80. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

İşitdüm dâ'imâ ' uşşâḳa o şüḫ-ı iştiyâḳ üzre
Gözi kör olacaḳ aḡyârı gör hergiz nifâḳ üzre (157a)

81. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

Ger gedâ iseñ şehâ sâyeñde insānuz hele
Bir nigâḫ-ı rağbetüñle reşḳ-i yârānuz hele (157a)

82. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

' Arûs cismüme ḳılduḳda niḳâb-ı vuşlatın perde
Ḳalır mı cünbiş ü ' aḳlum mişâl-i Ḳaysveş serde (157a)

83. [mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

Ne dem eflâk ümîdi nazargâḫ ey dil itdükçe
Nihân oldu gözümdeñ ol meh-i tâbân gitdükçe (157a)

84. [mef'ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün]

Söyler o şüḫ rāzumu a' dâ ḳulağına
Lâyıḳ mı vaz' -ı gevher-i sâ'il çanağına (88b)

85. [fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

Saña gün göstermeyen ṭâlî' degüldür bil İllâḫ

¹⁶ İnsanın rahatı dilini koruma(tutma)dadır.

Ger muğadder itmediyse n'eyesün baht-ı siyâh (157a)

86. [mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]
Ümidüm kesmezem bu cürm ile vallâhi billâhi
Buyurdı çün Hudâ lâ taḫnaṭu min raḫmetillâhi¹⁷(157a)

87. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
'Aqlum aldı duḫter-i rezveş görince ol perî
Görmedüm hiç böyle bir mekkâre zâlim dilberi (157a)

88. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Luṭf it ey dil gel baña 'arz itme câh-ı devleti
Çün bilürsün kim dimişler râḫatü fi'l-vaḫdeti¹⁸(157a)

89. [mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]
Çü şâd itdün kızuyla bu şitâda ḳalb-i nâ-kâmı
Ḳoyundan çıkınamak inşâf degül baḫşış-i çübânı (157a)

90. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Bâda virdüm ḫ'âhişüm hep ḫâşıl-ı ḫırmen gibi
Ḳaldı ancak cism-i zerdüm dâne-i erjen gibi (80b)

91. [mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]
Ḳıranta dîve beñzer cümle hep dellâk-i bed-nâmı
Bu ḫammâma görüñŞengül diyen yârân-ı ser-sâmı (82a)

[MÜFREDLER]

1. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Şâhbâz-ı cürre-i maḫşûdı şaldum gerçi lîk
Kebk-i nâzumdan eşer yok ḡayra mı oldu şikâr (139a)

2. [mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]
İdüp destârı kec kerrâke-i ḳartal ḳanadıyla
Levendâne şalın ey ḳâmet-i dil-cü zamânuñdur (139a)

3. [mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]
'Aceb mi ṭab'-ı Yâver olsa bir mecmû'a-i kübrâ
Kitâb-ı dilde sevdâ-yı ḫaṭuñla yazdı evşâfuñ (139a)

4. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Ḳaldırınca her niḫâl-i bîd secde dir baña
Sen misin ey bî-vuzû baş egmeyen seccâdeye (79b, 139a)

5. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Ḳa' r-ı deryâda daḫı kılsam hezârân cüst-cü
Girmeye bir dürr-i dil-ḫ'âh-ı merâmum destüme (139a)

6. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Eylesem âveng-i şî' rüm n'ola dest-âvîz-i çarḫ
Aşmalu Köşk'ünde mihrî doldı tanzîr ḳaydına (139a)

7. [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]
Tîz bulurdu sâḫil-i semt-i merâmı fülk-i dil
Baḫr-ı 'aşḫuñda bulaydı cüz'ice eyyâmını (139a)

¹⁷ Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin! (Zümer, 39/53).

¹⁸ Rahat, yalnzlıktadır.

Müşterek

1. [mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün]

Salâhi: Ḳuluñ rû-mâl iderse nisbeti var

Yâver: Silâḫşoruñ rikâbda ḫıdmeti var (79b)

Sonuç

Bu çalışma ile Milli Kütüphane’de 06 Mil Yz A 1793 numara ile kayıtlı mecmuadaki Silahşor İbrahim Yâver’in şiirlerini yayınlamış bulunuyoruz. Adı edebiyat tarihlerinde anılmayan bir şairin şiirlerini neşretmekle alana katkı sağlamaya çalıştık.

KAYNAKÇA

- AYNUR, Hatice ve Öte. (2012). “Kaynakça”, *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, İstanbul: Turkuaz Yayınları.
- GIYNAŞ, Kamil Ali (2011). “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 25, s. 245-260.
- HORATA, Osman (2009). *Has Bahçede Hazan Vakti XVIII. Yüzyıl: Son Klasik Dönem Türk Edebiyatı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- KURNAZ, Cemal-Çeltik, Halil (2010). *Divan Şiiri Şekil Bilgisi*, Ankara: H Yayınları.
- Mecmua-i Eş’âr. Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 1793, Ankara.
- ÜSTÜNER, Kaplan (2014). “Mecmuadan Biyografiye: Silahşor İbrahim Yâver’in Hayatı”, *Turkish Studies -International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume. 9/9 Summer, p. 157-173.
- ÜSTÜNER, Kaplan (2014a). “Milli Kütüphanede Bulunan 06 Mil Yz A 1793 Numaralı Şiir Mecmuası Üzerine”, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 12, S. 3, s.188-226.
- ÜSTÜNER, Kaplan (2014b). “Silahşor İbrahim Yâver’in Tarih Manzumeleri”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 7, S. 34, s. 194-235.
- YILMAZ, Mehmet (2013). *Kültürümüzde Ayet ve Hadisler (Ansiklopedik Sözlük)*, İstanbul: Kesit Yayınları.